

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ

ГИГИЕНА ЖӘНЕ ЭПИДЕМИОЛОГИЯ

мамандығы

Астана 2010

АЛҒЫ СӨЗ

1 Медицина білімі және ғылымының инновациялық технологиялар Республикалық орталығы **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.**

2 АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛДІ.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 2009 ж. қосымша білім беру стандартына сәйкес «Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша резидентура үшін әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2010 жылғы 23 қарашадағы № 916 бұйрығымен бекітілген.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пән сағаттарының бөлінуі	9
3. Қайта даярлау пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі мен мазмұны . . .	10
4. Біліктілік арттыру пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі мен мазмұны	30
5. Оқу және оқыту әдістері	48
6. Клиникалық база	48
7. Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі	50

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Кіріспе

Халық денсаулығын қорғау жөніндегі экономикасы дамыған елдердің саясаты жиі қоғамдық денсаулық сақтау саланы дамытуға бағытталған. Гигиена негізгі теориялық біліммен қамтамасыз ететін медициналық-гигиеналық ғылымдар жүйесінде міндетті және маңызды саласы болып табылады, осы білімдердің негізінде профилактикалық бағыттағы болашақ маманның барлық дайындығы құрастырылады.

«Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша типтік оқу бағдарламасы санитарлық-эпидемиологиялық қызметті, қоғамдық денсаулық сақтауды ұйымдастырушыларға арналған. Мамандар мемлекет пен әлемдік қауымдастық деңгейінде денсаулық сақтаудың жүйесі мен менеджмент жағдайларының өзгеруіне үйрену, өмір бойы оқуды жалғастыру, қоғамның дамуына үлес қосу керек.

Типтік оқу бағдарламада тындаушы білім деңгейін игеруіне байланысты әр тақырыптың материалын зерттеу мақсаты, қорытындылары айқындалған.

Пәннің мақсаты: мемлекеттік санитарлық қадағалауды жүргізгенде қоғамдық денсаулықты сақтауды және санитарлық-эпидемиологиялық қызметті ұйымдастырудың қазіргі уақыттағы мәселелерін, жаңа теориялық білімдерді, кәсіби біліктілік пен дағдыларын ұстану және одан әрі жетілдіру, нақты басты компетенцияларды тереңдету және кәсіби қызметтің алдыңғы қатардағы тәжірибені игеру және нығайту.

Пәннің міндеттері:

- тындаушыларды халықтың санитарлық-эпидемиологиялық саулығын ұйымдастыру және қамтамасыз етуді үйрету;
- қолайсыз өндірістік факторларға байланысты тұрғындар аурушандығының алдын алу шараларын, мемлекеттік санитарлық қадағалауды жүзеге асыруына үйрету;
- әртүрлі өндірістік орта жағдайына байланысты еңбек етуші тұрғындардың денсаулығын зерделеуге, бағалауға және болжауға үйрету;
- еңбек етуші тұрғындардың денсаулығын сақтау және өндірісті қалпына келтіру мақсатымен санитарлық-гигиеналық, санитарлық-техникалық, санитарлық-эпидемиологиялық және медициналық-алдын-алу шараларын жобалау, ұйымдастыруын және орындауын үйрету;
- жұқпалы, паразитарлық және әлеуметтік маңыздылығы бар ауруларға эпидемиологиялық қадағалауды жүзеге асыру;
- жұқпалы аурулар ошақтарында алдын алу және эпидемияға қарсы шараларды ұйымдастыру және жоспарлау;
- дезинфекциялық, дезинсекциялық және дератизациялық шараларды ұйымдастыруды үйрету;
- сырқаттанушылықтың оперативті және ретроспективті эпидемиологиялық талдауын жүргізу;
- денсаулық сақтау жүйелеріндегі емдеу-профилактикалық ұжымдардағы негізгі

13. Руководство по зоонозам. – Л., 1983.

14. Покровский В.Н., Онищенко Г.Г., Черкасский Б.Л. Эволюция инфекционных болезней в России в XX веке. – М.: Медицина, 2003.

15. Черкасский Б. Л. Системный подход в эпидемиологии. – М.: Медицина, 1987.

16. Ревич Б.А., Авлиани С.Л., Тихонова Г.И. Экологическая эпидемиология. – 2006.

17. Медик В.А., Токмачев М.С. Руководство по статистике здоровья и здравоохранения. – 2006.

7 Список рекомендуемой литературы

На русском языке

основная:

1. Кучма В.Р. Гигиена детей и подростков: учебник. – М., 2008. – 480 с.
2. Гигиена труда: учебник + CD / под ред. Н.Ф. Измерова, В.Ф. Кириллова. – М., 2008. – 592 с.
3. Гимадеев М.М., Королев А.А., Мазаев В.Т., Шлепнина Т.Г. Коммунальная гигиена: учебник: в 2 ч. – М., 2006. – Ч.1.- 304 с.
4. Ильин Л.И., Кириллов В.Ф., Коренков И.П. Радиационная гигиена: учебник + CD. – М., 2008. – 475 с.
5. Лисицын Ю.П. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. – М., 2007. – 512 с.
6. Общая эпидемиология с основами доказательной медицины. Руководство к практическим занятиям: учебное пособие / под ред. Покровского, Н.И. Брико. – М., 2008. – 400 с.
7. Амиреев С.А. Эпидемиология, – Алматы, 2003.
8. Общая эпидемиология с основами доказательной медицины. Руководство к практическим занятиям: учебное пособие / под ред. В.И. Покровского, Н.И. Брико. – М., 2008. – 400с.
9. Власов В.В. Эпидемиология: учебное пособие. – 2-е изд. – М., 2006. – 464 с.
10. Покровский В.И., Брико Н.И., Данилкин Б.К., Пак С.Г. Инфекционные болезни и эпидемиология: учебник. – 2-е изд. – М. 2008. - 816 с.

дополнительная:

1. Брико Н.И. Руководство к практическим занятиям по общей эпидемиологии с основами доказательной медицины: учебное пособие. – М., 2008. – 416 с.
2. Руководство к практическим занятиям по эпидемиологии инфекционных болезней: учебное пособие / под ред. В.И. Покровского, Н.И. Брико. – 2-е изд. перераб.и доп. – М., 2007. – 800 с.
3. Черкасский Б.Л. Руководство по общей эпидемиологии. – М.: Медицина, 2001.
4. Зуев Л.П., Яфаев Р.Х. Эпидемиология, – 2006.
5. Сулейменов Б.М. с соавт. Лептоспироз (методические указания). – Алматы, 2001.
6. Лухнова Л. Ю. с соавт. Профилактика сибирской язвы в Казахстане. – Алматы, 2001.
7. Ричард Дикер. Принципы эпидемиологии. – 1998.
8. Пастереллез (методические рекомендации). – Алма-Ата, 1989.
9. Руководство по листериозу. – Алматы, 1995.
10. Айкимбаев А.М. Чума. – Алма-Ата, 1992.
11. Руководство по клинике, лечению, эпидемиологии, профилактике и лабораторной диагностике пастереллеза. – Алматы, 1993.
12. Айкимбаев М.А. Туляремия в Казахстане. – Алма-Ата, 1982.

медициналық құжаттармен, бұйрықтар мен нұсқаулармен, статистикалық есепке алу және есеп беру құжаттарымен жұмыс істеуге үйрету;

- балалар және ересек тұрғындардың денсаулық жағдайын көрсететін негізгі денсаулық көрсеткіштерін есепке алуды және қажетті статистикалық мәліметтерді талдауға үйрету;

- берілген статистикалық көрсеткіштерге сүйене отырып, әлеуметтік, табиғи-геофизикалық, өндірістік, экономикалық және т.б факторларды ескере отырып, қоғам денсаулықты бағалау және талдау жасауға үйрету;

- денсаулық сақтау жүйесін ұйымдастыру және басқару негіздері мен принциптері бойынша, мысал ретінде қала, аудан және ауыл тұрғындарының денсаулықтарын оқу. Әйелдер мен балаларға, өнеркәсіп орынындағы жұмысшыларға, медициналық көмек беруді ұйымдастырудың негізгі ерекшеліктерін оқу;

- салауатты өмір салтын ұйымдастыру және насихаттау принциптерін іске асыруды үйрету. Тыңдаушыларды акпарат беру орындарында, теледидарларда, денсаулық сақтау мекемелерінің құрылымдық бөлімшелерінде, білім беру және тәжірибе беру мекемелерінде немесе тұрғындардың әртүрлі топтарының арасында жүргізілген, жұмыстарға арнайы қатыстыруды қамтамасыз ету;

- денсаулық сақтау менеджерінің, маркетингологының негізгі тәжірибелеріне дағдыландыру;

- емдеу-профилактикалық мекемелерінде басқару шешімдерін қабылдауды үйрету;

Білім берудің түпкілікті нәтижелері

Тыңдарман:

- демографиялық көрсеткіштері және статистикалық көрсеткіштерді есептеу әдістерін және оларды өз қызметінде қолдануды;
- жоспарланған және жүргізілген шаралардың гигиеналық эффективтілігін;
- тыңдаушыларға дені сау және ауру адамдарға рационалді тамақтануды ұйымдастырудың теориялық және практикалық принциптері туралы қазіргі таңдағы білімді;
- тағам өнімдері сапасының көрсеткіштерін бағалауды;
- тағам өнімдеріне байланысты инфекциялық және инфекциялық емес аурулардың себептерін, пайда болу жағдайы мен қауіпті факторларын және олардың профилактикасын жүргізуді;
- диеталық, емдеу-профилактикалық тамақтануды өңдеу және ұйымдастыру принциптерін;
- барлық мекемелер типтеріне арналған санитарлық нормалар мен ережелер негіздерін;
- қоршаған орта факторлары жағдайына байланысты халықтың инфекциялық және инфекциялық емес аурулар көрсеткіштерін талдауды;
- инфекциялық аурулар ошағында және табиғи ошақтық инфекция аймақтарында алдын алу және эпидемияға қарсы шараларды жоспарлау және жүргізуді;
- мемлекеттік бағдарламалар аясында пандемия түрінде таралған инфекциялар алдын алу үшін профилактикалық және эпидемияға қарсы шараларды жоспарлау және жүргізуді;

- емдеу-профилактикалық мекемелерде дезинфекциялық-стерилизациялық тәртіпті сақтауды бақылауды;
- инфекциялық және паразитарлық аурулардың эпидемиологиялық қадағалаудың теориялық, әдістемелік және ұйымдастыру негіздерін;
- мемлекет аумағына инфекциялық аурулардың енуі мен таралуынан санитарлық қорғау шараларын ұйымдастыруды **білуі керек**.

Тындарман:

- жалпы және кәсіптік дерт жағдайын, санитарлық-салауатты шараларды ұсынуын ескере отырып бақылау объектілердің санитарлық-гигиеналық жағдайына талдау жасауды;
- кәсіптік аурулар мен улануларды тұжырымды тексеруді;
- мекемелер, холдинг, АҚ аясында элеуметтік-экономикалық дамуы, кешенді бағдарламалар жоспары бойынша санитарлық-сауықтыру шаралары орындалуын талдауды;
- уақытша еңбекке жарамдылықты жойып алуға әкелетін кәсіптік ауруларды өндеу және талдау әдістемелерін игеруді;
- материалды талдап жергілікті мемлекеттік әкімшілік аппаратында талқыға салуға және шешім қабылдауға дайындауды;
- нақты жағдайға байланысты тандаған жер участкесін бағалауды;
- объектілердің проектісін жасауда, құрылыста, өндірістің құрылысында, реконструкциясында, профилін және технологиясын өзгертуде; объектіні эксплуатацияға беру кезінде, аяқталған құрылыста, техникалық құжаттарды бағалауда, халық шаруашылығы объектілерінде жаңа химиялық заттар мен материалдар енгізуде қолданыстағы заңды және нормативті құжаттар талаптарын сақтауды бақылауды **үйреніп алуы қажет**.

Тындарман:

- мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау саласында нормативті-заңдық құжаттармен жұмыс істеуді (ҚР ДСМ, МСЭҚК бұйрықтары, СанПиН, әдістемелік нұсқаулар және т.б.);
- жекелеген нозологиялық формалар және жұмыскерлердің аурушандық динамикасының классы бойынша, құрылыстары деңгейіне оперативті бағалауды;
- өндірістік желдетудің, жарықтандырудың, сумен қамтамасыз етудің, жылудың, канализация және т.б. гигиеналық сараптамасын жүргізуді;
- микроклимат көрсеткіштерін анықтауды: температура, салыстырмалы ылғалдылық, ауаның жылдамдығы және өндірістік жайлардағы жылу сәулеленуінің деңгейін;
- өндірістік жайлардағы діріл, шу деңгейін анықтауды;
- әртүрлі өндірістік объектілер ортасынан сынама алу кезінде жолдама құжаттарын толтыру және өлшеулерді жүргізуді;
- тұрғындар арасында гигиеналық біліктілігін арттыру бойынша шаралар жүргізу (дәрістер, семинарлар, сұхбаттасулар);

7	Основные принципы микробиологической диагностики заболеваний, вызываемых условно-патогенными микроорганизмами.
8	Природно-очаговые трансмиссивные заболевания.
9	Применение защитного костюма при манипуляциях с ООИ.
10	Санитарно-просветительная работа по зоонозам.
11	Ситуационные задачи по холере.
12	Ситуационные задачи по чуме.
13	Решение задач по аналитической эпидемиологии.
14	Ведение медицинской документации.
15	Подготовка докладов, презентаций на конференциях.
16	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
17	Работа в библиотеке, Интернете.

5 Методы обучения и преподавания

Лекции: обзорные, проблемные.

Семинары и практические занятия: работа в малых группах, выполнение индивидуальных и групповых проектов, дискуссии, презентации, обратная связь, организация научно-практических конференций.

Самостоятельная работа слушателя (СРС): работа с учебно-научной литературой и контрольно-измерительными средствами, подготовка презентаций, формирование портфолио.

6 Клиническая база

Отделы гигиены труда, гигиены питания, коммунальной гигиены, гигиены детей и подростков, эпидемиологические отделы, бактериологические, вирусологические, паразитологические лаборатории, санитарно-гигиенические лаборатории управления санитарно-эпидемиологической службы, департаментов государственного санитарно-эпидемиологического надзора, управления санитарно-эпидемиологической службы на транспорте, авиации, противочумные карантинные станции и др.

12	Коммуникативные навыки при гигиенических исследованиях.
13	Организация работы в санитарно-гигиенической лаборатории. Организация труда и техника безопасности при работе в санитарно-гигиенической лаборатории.
14	Проведение физико-химических исследований. Сравнение полученных показателей с данными СанПиН.
15	Оформление сопроводительных документов при взятии проб из различных объектов производственной среды и проведенных измерений. Выдача и оформление протоколов замеров и заключений. Оформление административного нарушения.
16	Новые методы в санитарно-гигиенических исследованиях, современное приборное оснащение лабораторий.
17	Определение калорийности пищи в суточном и недельном рационе, биологической ценности, органолептическое определение качества продуктов и готовых блюд.
18	Работа по формированию принципов здорового образа жизни.
19	Социально-гигиенические проблемы наиболее распространенных и социально-значимых заболеваний. Социальная защита граждан и медицинское страхование.
20	Управление здравоохранения в рыночных условиях.
21	Лицензирование и аккредитация учреждений здравоохранения, санитарно-эпидемиологической службы.
22	Использование новых информационных технологий в деятельности ЛПО, санэпидслужбы. Международные и традиционные подходы в статистике здоровья.
23	Организация инфекционного контроля.
24	Коммуникативные навыки в деятельности санэпидслужбы.
Эпидемиология	
1	Врачебная этика и медицинская деонтология и правовые аспекты эпидемиологии.
2	Организация санитарной охраны территории от заноса карантинных и других инфекционных болезней.
3	Санитарно-противоэпидемический режим ЛПУ, ДДУ и других учреждений. Контроль качества дезинфекционных работ.
4	Эпидемиология актуальных госпитальных инфекций.
5	Ретроспективный эпиданализ и статистические методы в эпидемиологическом анализе.
6	Основы инфекционной иммунологии.

- санитарлық-гигиеналық, эпидемиологиялық мәселелер жөнінде жоғарғы инстанцияларға шешім жобасын құрастыру немесе мекеме басшылығына ұйғарым жазуды;
- жұқпалы аурулар ошақтарында эпидемиологиялық тексеру жүргізуді;
- эпидемиялық ошақты шоғырландыру (жою) үшін шаралар жоспарын құру;
- жұқпалы аурулардың арнайы профилактикасын жүргізуді және ұйымдастыруды;
- жұқпалы аурулар ошақтарын эпидемиологиялық тексеру карталарын, тексеру актілерін, нысандардың бұзылуы мен жабылуы туралы хаттамаларды толтыру;
- сырқаттанушылықтың оперативті және ретроспективті эпидемиологиялық талдауды.
- кәсіби қызметінде заманауи ақпараттық технологияларды қолдануды **машықтануы қажет**.

2 Пән сағаттарын үйлестіру

«Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша қайта даярлау

Пәндер	Аудиториялық сағат			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық, зертханалық сабақтар	
Гигиена	144	24	120	72
Санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулер	72	12	60	36
Әлеуметтік гигиена, санитарлық эпидемиологиялық қызметті ұйымдастыру және басқару	36	12	24	18
Эпидемиология	72	12	60	36
Жалпы сағат саны	324	60	264	162

«Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша біліктілік арттыру

Тақырыбы	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Гигиена және эпидемиологияның өзекті мәселелері	108	12	60	36

3 Профилді пәндердің мазмұны мен тақырыптық жоспар үлгісі

3.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
Гигиена	
1	Әлеуметтік гигиена мен денсаулық сақтауды ұйымдастырудың өзекті мәселелері.
2	Енбек гигиенасының өзекті мәселелері.
3	Коммуналды гигиенасының өзекті мәселелері.
4	Тағам гигиенасының өзекті мәселелері.
5	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасының өзекті мәселелері.
6	Емдеу-сақтандыру мекемелері гигиенасының өзекті мәселелері.
7	Санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулер.
8	Енбек гигиенасы саласындағы санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулері.
9	Коммуналды гигиенасы саласындағы санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулері.
10	Тағам гигиенасы саласындағы санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулері.
11	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы саласындағы санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулері.
12	Санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулердің халықаралық стандарттары.
13	Әлеуметтік гигиена, санитарлық эпидемиологиялық қызметті ұйымдастыру және басқару.
14	Әлеуметтік гигиена, санитарлық эпидемиологиялық қызметті ұйымдастыру және басқару негіздері.
15	Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау ұйымының саясаты. 21 ғасырда денсаулық жағдайы туралы БДСҰ стратегиясы.
16	Денсаулық сақтау саласы реформасының негізгі бағыттары. Денсаулық сақтау ұйымы дамуы мен реформалауының мемлекеттік бағдарламасы.
17	ҚР халыққа медициналық көмек көрсетуді ұйымдастырудың заңдық негіздері. Денсаулық сақтаудағы менеджмент пен маркетингі.
18	Басқару процесінің негізгі қызметтері: ұйымның миссиясының анықтамасы, жоспарлау, ұйымдастыру, бақылау, себебін дәлелдеу, лидерліктігі.
19	Денсаулық сақтаудағы оперативті және стратегиялық жоспарлау.
20	ҚР халық денсаулығының статистикасы. Денсаулық сақтау ұйымы қызметін көрсететін статистикалық көрсеткіштері.
21	Денсаулық сақтау ұйымындағы бизнес-жоспарлар.

		населения в энзоотичных по чуме районах нашей страны. Профилактика чумы в ее природных очагах. Основные принципы тактики и методики эпидемиологической разведки в различных природных очагах. Организация наблюдения за здоровьем населения в энзоотичных районах. Организация работы противэпидемических отрядов. Комплексный план противэпидемических мероприятий на случай появления больных чумой.
18	Определение случаев особо опасных инфекций	Особо опасные инфекции, включаемые в систему эпидемиологического надзора в Республике Казахстан. Критерии определения случая.
19	Статистика в эпидемиологии	Интенсивные и экстенсивные показатели заболеваемости и смертности.

4.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

Гигиена	
1	Работа с нормативно-правовой документацией в области ГСЭН (приказы МЗ РК, КГСЭН, СанПиН, методических рекомендаций и т.п.).
2	Изучение Закона РК «Кодекс о здоровье народа и системе здравоохранения».
3	Роль статистических учетно-отчетных документов при оценке состояния здоровья работающего населения. Проведение оперативной оценки уровня, структуры и динамики заболеваемости рабочих, служащих по классам и отдельным нозологическим формам.
4	Составление проекта решения для вышестоящих инстанций по санитарным вопросам и предписаний руководителю предприятия.
5	Отработка умений на примере оценки фактического питания и работа в компьютерном классе.
6	Особенности требований к производству детских молочных продуктов (ДМК).
7	Гигиеническая экспертиза пищевых продуктов. Отработка навыков и умений при проведении гигиенической экспертизы.
8	Санитарная статистика с анализом детской заболеваемости.
9	Гигиенические требования к организации учебного процесса, режима учебных занятий и режимов дня (ДДУ, ОШ, интернаты, гимназии, лицеи и др.).
10	Гигиенические основы закаливания, физического воспитания.
11	Радиационная гигиена. Актуальные проблемы.

15	Эпидемиология паразитарных и грибковых заболеваний	Особенности эпидемиологии и профилактики паразитарных и грибковых заболеваний.
16	Противоэпидемический режим работы с микроорганизмами 1-2 групп патогенности	Состав, предназначение и применение защитного костюма. Режим регистрации работ (формы различных журналов, документация). Правила работы с микроорганизмами 1-2 групп патогенности. Работа в лабораториях научных и производственных отделов. Зоологическая и паразитологическая работа.
17	Эпидемиология и профилактика карантинных инфекций	Особенности эпидемиологии и профилактики карантинных инфекций. Холера. Задачи по оперативной эпидемиологии холеры с учетом возникновения вспышки в условиях крупного города, связанного с другими населенными пунктами страны железнодорожными и водными (судоходными) магистралями, авиалиниями и автомагистралями; развертывания комплекса профилактических мероприятий в крупном населенном пункте с аэропортом международного значения и железнодорожными путями такого же значения при явной угрозе заноса холеры из-за рубежа; вовлечения во вспышку коллектива крупного учреждения; вспышки холеры в сельской местности или в городе с водоснабжением из открытых водоемов (арыки, каналы). Организация работы в очаге холеры. Группа контроля над соблюдением противоэпидемического режима работы в лечебных учреждениях, секционных и других учреждениях, обслуживающих вспышку. Контроль над качеством дезинфекции. Профилактическая служба. Показания к массовому бактериологическому обследованию населения. Лабораторное обследование угрожаемых контингентов. Чума. Эпидемиологический надзор в природных очагах чумы Казахстана. Эпидемиолого-географическое изучение территории. Общие понятия, цель и задачи медико-географических исследований. Направленность мероприятий на предупреждение заноса чумы в страну из-за рубежа и предупреждение возможности возникновения заболеваний

Эпидемиология	
1	ҚР инфекциялық қызметтің ұйымдастырылуы.
2	Инфекциялық аурулардың негізгі клиникалық синдромдары.
3	Инфекциялық ауру тіркелгенде жүргізілетін эпидемияға қарсы шаралар.
4	Аса қауіпті карантинді инфекциялар.
5	Трансмиссивті аурулардың табиғи ошақтығы туралы оқылымдар.
6	Эпидемиологиялық қадағалау негіздері.
7	Баяндамалы және талдаулы эпидемиология негіздері.
8	Зоонозды инфекциялардың эпидемиологиясы мен профилактикасы.
9	Карантинді инфекциялардың эпидемиологиясы мен профилактикасы.
10	Вирустық және геморрагиялық инфекциялардың эпидемиологиясы және профилактикасы.
11	АИВ-инфекция мен ЖИТС эпидемиологиясы мен профилактикасы. Қазақстанда таралуы.

3.2 Семинарлар мен практикалық сабақтардың мазмұны мен тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы	Мазмұны
Гигиена		
1	Гигиенаның өзекті мәселелері. Гигиена пәні мен міндеттері	Қызмет атқаратын аймақтағы, учаскедегі нысанадағы хақыл денсаулығы жағдайын зерттеу және бағалау. Халықтың өмір сүру жағдайы мен тұрғылықты ортасын зерттеу және бағалау. Еңбек гигиенасы, коммуналды гигиенасы, тағам гигиенасы, балалар мен жасөспірімдер гигиенасы саласындағы мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау. Халықтың гигиеналық оқытуы мен тәрбиесі. Кәсіптік аурулардың профилактикасы.
2	Алдын ала санитарлық қадағалау	Алдын ала санитарлық қадағалаудың заңдық негіздері. Проектті алды кезеңдегі жұмыс. Участкені тандау. Ведомстволар аралық комиссиялар.
3	Проект жасауына санитарлық талаптар құрастыру	Проект жасауына санитарлық талаптар құрастыру. ТЭО, ТЭС және т.б. талдау. Генплан, ситуациялық планды, АПЛ және т.б. талдау және сараптау әдістері.

4	Сумен қамтамасыз етуге, канализацияға қойылатын гигиеналық талаптар. Вентиляция, жылу, электр светі проектилеріне қойылатын гигиеналық талаптар	Сумен қамтамасыз етуге, канализацияға қойылатын гигиеналық талаптар. Су қоймаларын қорғауына жүргізілетін шалалар жүйесі. Вентиляция, жылу, электр светі проектилеріне қойылатын гигиеналық талаптар.
5	Құрылыс мекемелері, қоршаған ортаның санитарлық қорғауына арналған шаралар	Құрылыс мекемелері, қоршаған ортаның санитарлық қорғауына арналған шаралар. Құрылыс сатысында және қолданысқа беру кезіндегі мемлекеттік санитарлық қадағалау. Проекттің технологиялық бөлімін талдаудағы мемлекеттік санитарлық қадағалау.
6	Зиянды және қауіпті өндірістік факторлар. Жалпы қағидалары	Зиянды және қауіпті өндірістік факторлар. Жалпы қағидалары (жіктелуі, терминологиясы және т.б.).
7	Еңбек физиологиясы және емдеу-профилактикалық тамақтану	Еңбек физиологиясының негіздері. Еңбек процесін ұйымдастыру негіздері мен оны жетілдіру жолдары. Рациональді және емдеу-профилактикалық тамақтану.
8	Физикалық өндірістік факторлар	Шу, ультра- және инфрақызылдың гигиеналық сипаттамасы. Акустикалық түсініктер, оны өлшеу бірлігі мен жіктелуі. Шуды ескеретін құрылғылар, жұмыс орнындағы шуды өлшеу. Ионизация бермейтін сәулелер.
9	Вибрациялық фактордың сипаттамасы	Вибрациялық фактордың сипаттамасы, өлшем бірлігі, жіктелуі, нормалау. Өндірістік вибрацияның өлшем әдістері мен құрылғылары.
10	Жұмысшы организмне физикалық факторлардың әсері	Жұмысшы организмне өндірістік ортаның физикалық факторлар әсерінің ерекшеліктері және тудыратын аурулары. Профилактика шаралары. Алдын ала және кезеңдік медициналық тексерулер. Жеке қорғаныс заттарды қолдану.
11	Өндірістік шаң және шаң факторының гигиеналық сипаттамасы	Өндірістік шаң және шаң факторының гигиеналық сипаттамасы. Шаңмен жалпы күресу шаралары және шаңның зиянды әсерін алдын алу.
12	Өндірістік ортаның химиялық және биологиялық факторлары	Кәсіптік токсикология негіздері, жіктелуі, жұмысшы организмне әсер ету ерекшеліктері. Гигиеналық нормалау принциптері және қадағалау әдістері, әсер етудің алдын алу.

9	Эпидемиология инфекций дыхательных путей	Дифтерия. Коклюш и паракклюш. Пневмококковая инфекция. Скарлатина и другие стрептококковые инфекции. Стафилококковые инфекции. Менингококковые инфекции. Лепра. Гемофильная инфекция. Хламидиозы. Герпетические инфекции. Грипп и др. ОРВИ. Ветряная оспа. Паротит. Краснуха. Корь. Цитомегаловирусная инфекция. Инфекционные мононуклеоз. Пневмоцистоз. Легионеллез. Микоплазменные инфекции. Туберкулез. Орнитоз. Пневмохламидиоз.
10	Эпидемиология кровяных инфекций	Антропонозы: сыпной тиф. Болезнь Бриля. Вирусные гепатиты В, С, Д, F, G, TTV. Желтая лихорадка. СПИД. Марсельская лихорадка. Возвратный вшивый тиф. Зооантропонозы: Риккетсиозы. Клещевой возвратный тиф. Особо опасные вирусные геморрагические лихорадки, включая лихорадки Марбург, Эбола, Ласа, Боливийскую, аргентинскую, Крымскую, и другие. Геморрагическая лихорадка с почечным синдромом. Вирусные энцефалиты. Клещевой весенне-летний энцефалит и другие арбовирусные инфекции. Японский энцефалит. Боррелиозы. Чума. Туляремия.
11	Эпидемиология инфекций наружных покровов	Антропонозы: Сифилис. Чесотка. Гонорея. Роза. Хламидиоз уrogenитальный и трахома. Герпетическая инфекция типы 1 и 2 Вирусные гепатиты В, С, Д, G. СПИД. Раневые инфекции, вызванные условно-патогенными микроорганизмами. Зооантропонозы: бешенство. Сибирская язва. Столбняк. Сап. Мелиоидоз. Ящур. Содоку. Эризипеллоид. Дерматомикозы (трихофития, микроспория, парша). Глубокие микозы. Сапронозы. Газовая гангрена.
12	Эпидемиология и профилактика зоонозных инфекций	Особенности эпидемиологии и профилактики зоонозных инфекций.
13	Микробиологическая диагностика инфекционных заболеваний	Микробиологическая диагностика инфекционных заболеваний: бактериологическая, вирусологическая, микологическая, паразитологическая.
14	Эпидемиология вирусных инфекций	Особенности эпидемиологии и профилактики вирусных инфекций.

5	Учение об эпидемическом процессе. Источник инфекции. Механизм передачи. Восприимчивость населения. Классификация инфекционных болезней	Учение об эпидемическом процессе и инфекции. Теории саморегуляции эпидемического процесса. Персистенция вирусов и бактерий. Медленные инфекции. Эволюция инфекционных болезней. Источник инфекции как обязательная предпосылка для возникновения и поддержания напряженности эпидемического процесса. Механизм передачи – второе звено, необходимое для возникновения и поддержания непрерывности эпидемического процесса. Восприимчивость населения – третья предпосылка для возникновения и поддержания эпидемического процесса. Принцип, положенный в основу эпидемиологической классификации инфекционных болезней.
6	Учение о природной очаговости трансмиссивных болезней	Учение о природной очаговости трансмиссивных болезней.
7	Эпидемиологический надзор. Эпидемиологическая диагностика. Основы описательной и аналитической эпидемиологии	Основные направления эпидемиологического надзора. Особенности эпидемиологического надзора при инфекциях антропонозной и зооантропонозной природы. Информация, необходимая для эпидемиологической диагностики. Основные этапы эпидемиологической диагностики. Использование результатов эпидемиологической диагностики для планирования целенаправленных профилактических и противоэпидемических мероприятий. Основы описательной и аналитической эпидемиологии. Текущий и ретроспективный эпидемиологический анализ. Прогнозирование инфекционной заболеваемости.
8	Эпидемиология кишечных инфекций	Брюшной тиф и паратифы А и В. Холера. Эшерихиозы и другие острые кишечные заболевания, вызываемые условно-патогенными возбудителями. Дизентерия (шигеллез). Вирусные гепатиты А, Е. Энтеровирусные инфекции (полиомиелит, геморрагический конъюнктивит и др.). Ротавирусная и другие вирусные кишечные инфекции. Ботулизм. Сальмонеллез. Пастереллез. Бруцеллез. Лептоспирозы. Кишечные иерсиниозы. Псевдотуберкулез. Кампилобактериоз. Острые кишечные инфекции, вызываемые паразитами. Листериоз.

13	Машина құрастыру және құрылғылар дайындау мекемесінің еңбек гигиенасы	Машина құрастыру және құрылғылар дайындау мекемесінің еңбек гигиенасы.
14	Мұнай-химиялық, мұнай, мұнай өндіруші және газ өндірісіндегі еңбек гигиенасы	Мұнай-химиялық, мұнай, мұнай өндіруші және газ өндірісіндегі еңбек гигиенасы. Технологиялық процестің ерекшеліктері. Негізгі және қосымша мамандар және олардың гигиеналық сипаттамасы. Негізгі кәсіптік зияндар және олардың гигиеналық бағасы. Кәсіптік және өндіріске тәуелді аурулар. Машина құрастыру және құрылғылар құрастыру, мұнай-химиялық, мұнай, мұнай өндіруші және газ өндірісіндегі жұмысшылардың еңбек жағдайын оптимизациялау және сауықтыру шаралары.
15	Құрылыста және құрылыс материалдары өндірісіндегі еңбек гигиенасы	Технологиялық процестің ерекшеліктері. Негізгі және қосымша мамандар және олардың гигиеналық сипаттамасы. Негізгі кәсіптік зияндар және олардың гигиеналық бағасы. Кәсіптік және өндіріске тәуелді аурулар. Құрылыста, құрылыс материалдар өндірісінде, әсіресе полимерлі заттарды дайындайтын жұмысшылардың еңбек жағдайын оңтайландыру және сауықтыру шаралары.
16	Тау кең, кең өндіруші, көмір өндірісіндегі еңбек гигиенасы. Қара және түрлі түсті металлургиядағы еңбек гигиенасы	Технологиялық процестің ерекшеліктері. Негізгі және қосымша мамандар және олардың гигиеналық сипаттамасы. Негізгі кәсіптік зияндар және олардың гигиеналық бағасы. Кәсіптік және өндіріске тәуелді аурулар. Тау кең, кең өндіруші, көмір өндірісіндегі, қара және түсті металлургия жұмысшыларының еңбек жағдайын оңтайландыру және сауықтыру шаралары.
17	Ауыл шаруашылығындағы еңбек гигиенасы	Технологиялық процестің ерекшеліктері. Негізгі және қосымша мамандар және олардың гигиеналық сипаттамасы. Негізгі кәсіптік зияндар және олардың гигиеналық бағасы. Кәсіптік және өндіріске тәуелді аурулар. Ауыл шаруашылығындағы жұмысшыларының еңбек жағдайын оңтайландыру және сауықтыру шаралары.
18	Жеңіл және тағам өндірісіндегі еңбек гигиенасы	Технологиялық процестің ерекшеліктері. Негізгі және қосымша мамандар және олардың гигиеналық сипаттамасы. Негізгі кәсіптік зиян-

		дар және олардың гигиеналық бағасы. Кәсіптік және өндіріске тәуелді аурулар. Жеңіл және тағам өндірісіндегі жұмысшыларының еңбек жағдайын оңтайландыру және сауықтыру шаралары.
19	Транспорт еңбегінің гигиенасы мен физиологиясы. Әйелдер мен жасөспірімдер еңбегінің гигиенасы	Негізгі және қосымша мамандар және олардың гигиеналық сипаттамасының ерекшеліктері. Негізгі кәсіптік зияндар және олардың гигиеналық бағасы. Кәсіптік және өндіріске тәуелді аурулар. Транспорттағы жұмысшыларының еңбек жағдайын оңтайландыру және сауықтыру шаралары. Еңбек процесі ауырлығының көрсеткіштері. Еңбек процесі ыңғалығының көрсеткіштері. Жұмыс орының эргономикалық бағасы. Еңбек процесінің жоғарыда көрсетілген факторларының сандық өлшемі мен бағасы. Еңбек істеу және демалыс тәртібін оңтайландыру: смена ішіндегі еңбек пен демалыс арасындағы күнтізбесі, үзілістің ұзақтығы, әйелдер мен жасөспірімдер жұмыс уақытында оларды үлестіруді бағалауына арналған көрсеткіштер. Смена арасындағы демалыс түрлері. Жұмыс істеу және демалысқа дайындалған күнтізбегі тиімділігінің критерийлері. Әйелдер мен жасөспірімдердің жұмыс орнын ұйымдастыру және құрылғылар конструкциясына қойылатын эргономикалық талаптары. Жұмыс орны тиімділігін бағалау. Жұмыс істеу қабілеті төзімділігін сақтауға арналған шаралар. Әйелдер мен жасөспірімдердің еңбек істеу және демалыс тәртібін оңтайландыруына арналған шаралар.
20	Атмосфера ауасының гигиеналық сипаттамасы	Атмосфералық ауа ластануының жалпы мәселелері және атмосфералық ластануды нормасын шығарудың гигиеналық принциптері. Өндіріс қалдықтарын тарату заңдылықтары және оларды практикалық істе тіркеу. Ластану көзі ретінде өнеркәсіптің және автотранспорттың кейбір салаларының гигиеналық сипаттамасы. Атмосфералық ауаны қорғаудың жалпы шаралары.
21	Сумен қамтамасыз етудің гигиенасы	Ішетін ауыз су нормасының гигиеналық негіздері. Орталықтандырылған ауыл шаруашылық-ауыз су көздерінің гигиеналық бағасы. Орталықтандырылған және децентрализацияланған сумен

Эпидемиология		
1	Организация и анализ противозидемической работы санэпидслужбы	Организация работы эпидемиологического отдела и отдела особо опасных инфекций санитарно-эпидемиологической службы. Организация работы врача-эпидемиолога и помощника эпидемиолога. Основы описательной и аналитической эпидемиологии. Противозидемический режим в бактериологических, вирусологических лабораториях и лабораториях особо опасных инфекций. Анализ противозидемической работы санэпидслужбы. Порядок ведения основных учетно-отчетных документов. Внедрение инновационных технологий.
2	Госпитальная эпидемиология	Организация плановой работы врача-эпидемиолога по контролю за санитарно-эпидемиологическим режимом в лечебно-профилактических учреждениях. Инфекционный контроль за внутрибольничными инфекциями.
3	Организация иммунопрофилактики в РК	Роль санитарно-эпидемиологической службы в организации иммунопрофилактики. Связь эпидотдела СЭС с поликлиниками, тубдиспансерами и другими медицинскими учреждениями независимо от формы собственности по организации прививочного дела. Организация иммунопрофилактики среди детского и взрослого населения. Планирование профилактических прививок. Прививки будущего.
4	Планирование и организация дезинфекционных, дератизационных, дезинсекционных мероприятий. Организация работы централизованных стерилизационных отделений	Формы и методы планирования. Принципы планирования и финансирования. Формы и методы контроля за выполнением планируемых мероприятий. Значение дезинфекционных, дератизационных, дезинсекционных мероприятий в борьбе с инфекционными болезнями. Взаимодействие дезинфекционных, дератизационных, дезинсекционных учреждений и подразделений с лечебно-профилактическими учреждениями и ведомственными службами. Показатели деятельности подразделений, критерии оценки, пути совершенствования. Организация и проведение заключительной, текущей и профилактической дезинфекции. Критерии оценки качества. Организация работы централизованных стерилизационных отделений (ЦСО). Роль и задачи ЦСО в профилактике инфекционных заболеваний. Показатели эффективности и качества работы ЦСО.

		санитарно-эпидемиологической службы в деле охраны здоровья населения. Основные положения главных законов и правительственных постановлений по охране здоровья населения.
43	Организационная структура и функции органов госсанэпиднадзора. Планирование работы и анализ деятельности УСЭН	Организационная структура и функции органов госсанэпиднадзора. Права и обязанности должностных лиц санитарно-эпидемиологической службы, предусмотренные документами и должностными инструкциями. Планирование работы и анализ деятельности УСЭН.
44	Санитарно-эпидемиологическая экспертиза и гигиеническая оценка факторов среды обитания	Санитарно-эпидемиологическая экспертиза и особенности гигиенической оценки факторов среды обитания.
45	Профессиональная патология: общие вопросы организации службы, организация совместной работы профпатологов и врачей, обслуживающих рабочих, со специалистами УГСЭН	Профессиональная патология: общие вопросы организации службы, организация совместной работы профпатологов и врачей, обслуживающих рабочих, со специалистами УГСЭН. Профпатологические центры. Связь с департаментами и управлениями Госсанэпиднадзора соответствующего региона и профпатологическими центрами. Понятие о профессиональной заболеваемости и ее определение. Организация и проведение учета, расследования и регистрации профессиональных заболеваний. ВТЭК.
46	Санитарная статистика с анализом заболеваемости	Санитарная статистика с анализом заболеваемости в санитарной охране окружающей среды. Санитарная статистика в гигиенических исследованиях. Определение гигиенической эффективности мероприятий.
47	Обмен опытом работы. Учетно-отчетная документация УСЭН на государственном языке	Категория УСЭН. Практика контроля работы помощников санитарных врачей. Совместная работа с Центром санитарно-эпидемиологической экспертизы. Практика подготовки и работы с общественностью. Новые инновационные методы и формы работы. Нормативно-техническая база на государственном языке. Методические пособия методические рекомендации на государственном языке по разделам гигиены.

		қамтамасыз етуді ұйымдастырудың гигиеналық талаптары.
22	Су қоймаларының гигиеналық сипаттамасы	Су нысаналарының санитарлық жағдайының жалпы мәселелері, оларды шешу перспективалары. Су қоймалары суындағы зиянды заттардың гигиеналық нормалау принциптері. Су қоймалары суларынан іркінді қалдық сулардан тазарту жағдайының гигиеналық қадағалауы. Су қоймаларының санитарлық тұрғыдан қорғаудың шаралары.
23	Топырақтың гигиеналық сипаттамасы және тұрғылықты орындардың санитарлық тазалығы	ТБО және ТПО жинақтау, айыру және залалсыздандыру әдістерінің гигиеналық бағалауы мен қазіргі уақыттағы жағдайы, жинақталуды нормалау. Топырақ гигиенасы және тұрғылықты орындарды тазарту аясындағы мемлекеттік санитарлық қадағалау.
24	Тұрғылықты орындарды жоспарлау гигиенасы	Табиғи-климат жағдайының гигиеналық бағасы. Тұрғылықты жерлерді жоспарлау гигиенасында жердің рельефін бағалау және гигиеналық маңызы. Тұрғылықты жерлер территориясының функционалды аймақтардың гигиеналық мәселелері, санитарлық-қорғаныстық зоналарды ұйымдастыру.
25	Тұрғылықты, қоғамдық ғимараттардың, емдеу-профилактикалық мекемелердің гигиенасы	Тұрғылықты аудандар мен шағын аудандар, ауыл тұрғын жерлерін жоспарлау және жақсы жабдықталудың гигиеналық мәселелері. Емдеу-профилактикалық мекемелер ғимараттардың гигиенасы.
26	Рационалды тамақтану	Рационалды тамақтанудың теориялық негіздері және денсаулық жағдайын зерттеу әдістері. Емдеу-профилактикалық және диеталық тамақтануды бақылауды ұйымдастыру.
27	Тағамдық уланулар мен олардың алдын алуы	ҚР тағамдық улануларды талдау. Микробтық этиологиясы бар тағамдық уланулардың жіктелуі. Микробтық емес тағамдық уланулар. Тағамдық улануларды тексеру.
28	Тағамдағы генетикасы бөтен заттар	Минералды удобрениялар қолданудың және тағамдық өнімдердің сапасы туралы мемлекеттік санитарлық қадағалау. Тағам өнімдеріндегі ауыр металдардың тұздары және оларды сараптау. Тағамдық қоспалары, пестицидтер қолданудың

		және тағам өнімдерінің қалдық заттарының, тағам өнімдерімен байланысатын полимералық материалдарды қолданудың мемлекеттік санитарлық қадағалауы.
29	Тағам өнімдерінің гигиеналық талаптары және тамақ өнеркәсібі мекемелерінің мемлекеттік санитарлық қадағалауы	Сүт, ет, балық, консервілер, кондитерлік өнімдері, сыра алкогольсіз сусындардың гигиенасы. Тағамдық өнімдерінің технологиялық процестеріне, қондырғылар, тары, инвентарға қойылатын гигиеналық талаптар.
30	Қоғамдық тамақтану және сауда мекемелерінің мемлекеттік санитарлық қадағалауы	Шикі заттардың сапасына, суық және жылытумен өңдеуіне, сақтау жағдайына қойылатын гигиеналық талаптар. Азық-түлік базарына қойылатын гигиеналық талаптар. Қоғамдық тамақтану мекемелерінің санитарлық тазартуына және күн тәртібіне қойылатын гигиеналық талаптар.
31	Тамақ өндірісі мекемелеріндегі еңбек гигиенасы	Тамақ өнеркәсібіне қарасты қауіпті және зиянды өндірістік факторлары. Алдын ала және кезеңді медициналық тексерулер.
32	Тағам өнімдерінің гигиеналық сараптамасы	Тағам өнімдерінің гигиеналық сараптамасын ұйымдастыру. Тағам өнімдерінің сараптамасы бойынша қызметтерді ажырату.
33	Мектепке дейінгі балалар мекемелері мен орта мектептердің предупредительного санитарлық қадағалау негіздері мен санитарлық-гигиеналық талаптары	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасының предупредительного санитарлық қадағалау негіздері және мектепке дейінгі балалар мекемелері мен орта мектептерге қойылатын санитарлық-гигиеналық талаптары.
34	Бала бақша мекемелері мен орта мектепті жоспарлау, жақсы абаттандыру және құралдармен жабдықтаудың гигиеналық талаптары	Бала бақша мекемелері мен орта мектепті жоспарлау, жақсы абаттандыру және құралдармен жабдықтаудың гигиеналық талаптары.
35	Балалардың даму ерекшеліктері, мектепке дейінгі мекемелер мен орта мектептерде оқыту және тәрбиелеудің гигиеналық негіздері	Балалардың және жасөспірімдердің денсаулық жағдайы, өсіп-жетілуі, физикалық дамуы. Денсаулық жағдайын кешенді бағалау. Орта мектептің, интернаттардың, гимназия, лицейлердің және т.б. оқу процесін, оқу сабақтары мен күн тәртібін ұйымдастырудың гигиеналық талап-

36	Лабораторный контроль за рациональным питанием населения. Лабораторный контроль за качеством пищевых продуктов, в общественном питании	Исследования пищевых рационов с расчетами меню-раскладов, определением белка. Работа на современных приборах. Лабораторный контроль за качеством пищевых продуктов: молока и молочных продуктов, мяса и мясных продуктов, рыбы и рыбных продуктов, консервов, кондитерских изделий, хлеба и хлебопродуктов, напитков, пищевых жиров и др. Лабораторный контроль за качеством в общественном питании: сырье, полуфабрикаты, готовые блюда, кулинарные изделия и др.
37	Организация работы лабораторного отделения по гигиене детей и подростков	Организация работы лабораторного отделения по гигиене детей и подростков.
38	Социальная гигиена. Общественное здоровье и здравоохранение	Теоретические основы социальной гигиены. Здоровье человека как социальная ценность и общественная категория. Политика в общественном здоровье и здравоохранении. Стратегия ВОЗ по достижению здоровья в 21 веке.
39	Основные направления реформы отрасли здравоохранения. Государственная программа реформирования и развития здравоохранения.	Реформирование системы здравоохранения в РК. Государственные программы по охране здоровья граждан и развитию здравоохранения. Стратегия развития «Казахстан-2030». Государственная программа «здоровье народа». Региональные программы.
40	Актуальные вопросы укрепления здоровья	Социальные аспекты здоровья. Факторы, формирующие здоровье. Рациональное питание и физическая активность, как факторы здорового образа жизни. Проблемы инвалидности в РК. Теории и модели укрепления здоровья. Политика ВОЗ по профилактике факторов риска.
41	Современные аспекты профилактики табакокурения, борьбы и профилактики со СПИД, наркомании, алкоголизма и др.	Современные аспекты профилактики табакокурения, борьбы и профилактики СПИДа, наркомании и др.
42	Современная санитарно-эпидемиологическая обстановка в Республике Казахстан	Современная санитарно-эпидемиологическая обстановка в Республике Казахстан. Задачи и организация государственной санитарно-эпидемиологической службы. Правовые основы деятельности санэпидслужбы. Международный опыт. Роль

	исследований	исследований. Внедрение инновационных технологий в санитарно-гигиенических лабораторных исследованиях.
31	Организация работы лабораторного отделения по гигиене труда. Вопросы частной гигиены труда и обеспечение лабораторного контроля труда в ведущих отраслях народного хозяйства	Основные принципы организации работы лабораторного отделения по гигиене труда. Приборы и методы исследования. Контроль качества исследований. Вопросы частной гигиены труда и обеспечение лабораторного контроля труда в ведущих отраслях народного хозяйства. Гигиена и токсикология пестицидов, минеральных удобрений, полимерных строительных материалов. Общие вопросы санитарно-химического анализа.
32	Методы подхода к определению вредных веществ, встречающихся в воздухе рабочей зоны различных производств	Основные методы подхода к определению вредных веществ, аэрозолей встречающихся в воздухе рабочей зоны различных производств. Определение органических веществ хроматографическими методами исследования. Методы определения проб воздуха, металлов, окиси кремния. Определение органических соединений различных классов.
33	Организация работы лабораторного отделения по коммунальной гигиене. Методические подходы к определению вредных веществ в окружающей среде	Основные принципы организации работы лабораторного отделения по коммунальной гигиене. Основные приборы для отбора проб воздуха, воды, почвы и методы исследования. Методические подходы к определению вредных веществ в окружающей среде.
34	Организация работы лабораторного отделения по гигиене питания	Организация гигиенической экспертизы пищевых продуктов. Выводы о пригодности пищевых продуктов для пищевых целей. Лабораторная техника.
35	Органолептические методы исследования пищевых продуктов. Физико-химические методы исследования пищевых продуктов	Органолептические методы исследования пищевых продуктов (внешний вид, консистенция, цвет, запах, вкус, температура, пробная варка). Химические методы (весовой, объемный анализы, методы окисления и восстановления). Фотометрия, ионометрия (рН-метрия), спектрофотометрия, вольтамперметрия. Работа на сульфате. Работа на экотесте ВА. Высокоэффективная жидкостная хроматография (ВЭЖХ). Хроматографический метод определения микропримесей алкогольной продукции.

		тары. Еңбек тәртібі, оқуы мен кәсіптік білім беру гигиенасы.
36	Балалар мен жасөспірімдердің физиологиялық негіздер мен тамақтану гигиенасы	Рационалды тамақтану негіздері. Балалар тамақтануында әр тағамдық заттың рөлі. Әр бір жастағы балалардың тамақтануының физиологиялық нормасы. Тамақтану меню дайындаудың негізгі принциптері және тамақ рационын талдау және есептеу әдісі. Мектепке дейінгі балалар мекемелері мен орта мектептерде тамақтануды бақылау жөнінде мемлекеттік санитарлық эпидемиологиялық сараптама басқармасы жұмысының мазмұны.
Санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулер		
1	Санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулерді жоспарлау және ұйымдастыру	Санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулерді жоспарлау және ұйымдастыру. Гигиеналық зертханалық зерттеулердің халықаралық стандарттары. Санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулерде инновациялық технологиялар еңгізу.
2	Еңбек гигиенасы саласы бойынша зертханалық жұмыстарды ұйымдастыру	Еңбек гигиенасы саласы бойынша зертханалық жұмыстарды ұйымдастырудың негізгі принциптері. Зерттеу әдістері мен құралдар. Зерттеу сапасын бақылау.
3	Еңбек гигиенасының жеке мәселелері және халық шаруашылығының жетекші салаларының еңбегін зертханалық бақылауын қамтамасыз ету	Еңбек гигиенасының жеке мәселелері және халық шаруашылығының жетекші салаларының еңбегін зертханалық бақылауын қамтамасыз ету. Пестицидтер, минералды удобрениялар, полимерлі құрылыс материалдардың гигиенасы мен токсикологиясы. Санитарлық-химиялық анализдің жалпы сұрақтары.
4	Әртүрлі өндірістің жұмыс аймағы ауасынан зиянды заттарды анықтаудың әдістемелік ұстанымдары	Әртүрлі өндірістің жұмыс аймағы ауасынан зиянды заттарды, аэрозолдерді анықтаудың негізгі әдістері. Органикалық заттарды хроматографиялық зерттеу әдісімен анықтау. Ауа құрамын, металдар, кремний тотықтарын анықтау әдістері. Әртүрлі кластағы органикалық қосылыстарды анықтау.
5	Коммуналды гигиенасы саласы бойынша зертханалық жұмыстарды ұйымдастыру	Коммуналды гигиенасы саласы бойынша зертханалық жұмыстарды ұйымдастырудың негізгі принциптері. Ауа, су, топырақ сынамасын алуға арналған негізгі құралдар және оларды зерттеу әдістері.

6	Қоршаған ортадан зиянды заттарды анықтаудың әдістемелік ұстанымдары	Қоршаған ортадан зиянды заттарды анықтаудың әдістемелік ұстанымдары.
7	Тағам гигиенасы саласы бойынша зертханалық жұмыстарды ұйымдастыру	Тағам өнімдерінің гигиеналық сараптауын ұйымдастыру. Тағамдық мақсат үшін тағам өнімдері жарамдығы туралы тұжырымдар. Зертханалық техника.
8	Тағам өнімдерін зерттеуінің органолептикалық әдістері	Тағам өнімдер тексеруінің органолептикалық әдістері (сыртқы кел беті, консистенциясы, түсі, иісі, дәмі, температура, сынақтық қайнату).
9	Тағам өнімдерін зерттеуінің физикалық-химиялық әдістері	Химиялық әдістері (салмақтық, көлемді талдаулар, тотығу және тотықсыздану әдістері). Фотометрия, ионометрия (рН-метрия), спектрофотометрия, вольтамперметрия. Сульфат көмегімен жұмыс. Экотест ВА жұмыс. Жоғары тиімді сұйықтық хроматография (ВЭЖХ). Алкоголь өнімдері құрамындағы микроқоспаларды хроматографиялық әдіспен анықтау.
10	Халықтың тиімді тамақтанудың зертханалық бақылауы	Меню, белоктарды анықтау арқылы тағам рационаларын тексеру. Заманауи құрылғыларда жұмыс істеу ерекшеліктері.
11	Тағам өнімдері, қоғамдық тамақтану сапасының зертханалық бақылауы	Тағам өнімдері сапасының зертханалық бақылауы: сүт және сүт өнімдері, ет және ет өнімдері, балық және балық өнімдері, консервілері, кондитер тағамдары, нан және нан өнімдері, сусындар, ас майлары және т.б. Қоғамдық тамақтану сапасының зертханалық бақылауы: шикі зат, жартылай дайындалған өнімдер, пісірілген дайын тағамдар, кулинария өнімдері және т.б.
12	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы зертханалық бөлімінің жұмысын ұйымдастыру	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы зертханалық бөлімінің жұмысын ұйымдастыру. Мектепке дейінгі балалар мекемелері, орта мектептердің, интернаттардың және т.б. санитарлық гигиеналық зертханалық зерттеу ерекшеліктері.
Әлеуметтік гигиена, санитарлық-эпидемиологиялық қызметті ұйымдастыру және басқару		
1	Әлеуметтік гигиена. Қоғамдық денсаулық және қоғамдық денсаулық сақтау саласы	Әлеуметтік гигиенаның теориялық негіздері. Адам денсаулығы әлеуметтік құндылықпен қоғамдық категория ретінде. Қоғамдық денсаулық пен қоғамдық денсаулық сақтау саланың саясаты.

24	Гигиенические требования к пищевым продуктам и ГСН за предприятиями пищевых отраслей промышленности	Гигиена молока, мяса, рыбы, консервов, кондитерских изделий, пиво-безалкогольных напитков. Гигиенические требования к технологическим процессам пищевых продуктов, к санобработке оборудования, тары, инвентаря.
25	Государственный санитарный надзор за предприятиями общественного питания и торговли	Гигиенические требования к качеству и условиям хранения, холодной и тепловой обработке сырья. Гигиенические требования к продовольственным рынкам. Гигиенические требования к санобработке и режиму предприятий общепита.
26	Гигиена труда на предприятиях пищевой промышленности. Гигиеническая экспертиза пищевых продуктов	Опасные и вредные производственные факторы, характерные для предприятий пищевой промышленности. Предварительные и периодические медицинские осмотры. Организация гигиенической экспертизы пищевых продуктов. Разграничение функций по экспертизе пищевых продуктов.
27	Основы предупредительного санитарного надзора и санитарно-гигиенические требования к ДДУ и ОШ	Основы предупредительного санитарного надзора в гигиене детей и подростков и санитарно-гигиенические требования к ДДУ и ОШ.
28	Гигиенические требования к планировке, благоустройству и оборудованию ДДУ и ОШ	Гигиенические требования к планировке, благоустройству и оборудованию ДДУ и ОШ.
29	Особенности развития детей, гигиенические основы обучения и воспитания в ДДУ и ОШ. Физиологические основы и гигиена питания детей и подростков	Рост, развитие и состояние здоровья детей и подростков, физическое развитие. Комплексная оценка состояния здоровья. Гигиенические требования к организации учебного процесса, режима учебных занятий и режима дня (ОШ, школ, интернат, гимназии и др.). Гигиена трудового воспитания, обучения и профессионального образования. Основы рационального питания. Роль отдельных пищевых веществ в питании детей. Физиологические нормы питания детей разного возраста. Основные принципы составления меню и методика подсчета и анализ пищевых рационов. Содержание работы УГСЭН по контролю за питанием в ДДУ и ОШ.
30	Планирование и организация санитарно-гигиенических лабораторных	Планирование и организация санитарно-гигиенических лабораторных исследований. Международные стандарты гигиенических лабораторных

		снабжения. Гигиенические требования к организации централизованного и децентрализованного водоснабжения.
20	Гигиеническая характеристика водных объектов. Гигиеническая характеристика почвы и санитарная очистка населенных мест	Общие вопросы санитарного состояния водных объектов, перспективы их решений и принципы гигиенического нормирования вредных веществ в воде водных объектов. Гигиеническая оценка условий отведения сточных вод в водные объекты. Мероприятия по санитарной охране водных объектов. Современное состояние и гигиеническая оценка методов сбора и удаления и обезвреживания ТБО и ТПО, нормирование накопления. Государственный санитарный надзор в области гигиены почвы и очистки населенных мест.
21	Гигиена планирования населенных мест. Гигиена жилых, общественных зданий и лечебно-профилактических учреждений	Гигиеническая оценка природно-климатических условий. Гигиеническое значение и оценка рельефа местности в гигиене планировки населенных мест. Гигиенические вопросы функционального зонирования территории населенных мест, организация санитарно-защитных зон. Гигиенические вопросы планирования и благоустройства жилых районов и микрорайонов, сельских населенных мест. Гигиена зданий лечебно-профилактических учреждений.
22	Рациональное питание	Теоретические основы рационального питания и методы изучения состояния здоровья. Организация контроля за лечебно-профилактическим и диетическим питанием.
23	Пищевые отравления и их профилактика. Чужеродные вещества в пище	Анализ пищевых отравлений в РК. Классификация пищевых отравлений микробной этиологии. Пищевые отравления немикробной этиологии. Расследование пищевых отравлений. Государственный санитарный надзор за использованием минеральных удобрений и качеством пищевых продуктов. Соли тяжелых металлов в пищевых продуктах с экспертизой. Государственный санитарный надзор за применением пищевых добавок, пестицидов и остаточными количествами их в пищевых продуктах, за применением полимерными материалами, контактирующими с пищевыми продуктами.

		21 ғасырда денсаулықты ұстанудың БДСҰ стратегиясы.
2	Денсаулық сақтау саласы реформасының негізгі бағыттары. Денсаулық сақтау саласын реформалау және одан әрі дамытудың мемлекеттік бағдарламасы	ҚР денсаулық сақтау саласы жүйесін реформалау. Тұрғындар денсаулығын қорғау және денсаулық сақтау саласын дамытуға арналған мемлекеттік бағдарламалар. «Қазақстан-2030» даму стратегиясы. «Халық денсаулығы» мемлекеттік бағдарламасы. Аумақтық бағдарламалар. Жол карталары.
3	Денсаулықты одан әрі нығайтудың өзекті мәселелері	Денсаулықтың әлеуметтік аспектілері. Денсаулықты қалыптастыратын факторлар. Салауатты өмір сүру факторы ретінде рационалды тамақтану, дене шынықтыруды қарастыру. ҚР мүгедектердің мәселелері. Денсаулықты нығайту жөніндегі теориялар мен моделдер. Қауіпті факторлардың алдын алудағы БДСҰ саясаты.
4	Темекі шешудің, ЖИТС, нашақорлық, маскүнемдік және т.б. күресу және алдын алудың қазіргі таңдағы аспектілері	Темекі шешудің, ЖИТС, нашақорлық, маскүнемдік және т.б. күресу және алдын алудың қазіргі таңдағы аспектілері.
5	Қазақстан Республикасында қазіргі уақыттағы санитарлы-эпидемиологиялық жағдайы	Қазақстан Республикасында қазіргі уақыттағы санитарлы-эпидемиологиялық жағдайы. Санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің міндеттері мен ұйымдастыруы. Санэпидқызметтің құқықтық негіздері. Халықаралық тәжірибе. Халықтың денсаулығын қорғау аясында санитарлық-эпид-емиологиялық қызметтің рөлі. Халықтың денсаулығын қорғау аясында басты заңдар мен үкімет қаулыларының негізгі ұстанымдары.
6	Мемлекеттік санитарлық эпидемиологиялық қадағалау органдардың ұйымдастыру құрылымы мен қызметтері	Мемлекеттік санитарлық эпидемиологиялық қадағалау органдардың ұйымдастыру құрылымы мен қызметтері. Құжаттар мен лауазымды әдістемелерге негізделген санитарлық эпидемиологиялық қызметтегі жұмысшылардың құқықтары мен міндеттері.
7	Санитарлық эпидемиологиялық қадағалау басқармасы жұмысын жоспарлау және талдау	Санитарлық эпидемиологиялық қадағалау басқармасы жұмысын жоспарлау және талдау.
8	Санитарлық-эпидемиологиялық сараптама	Санитарлық-эпидемиологиялық сараптама және өмір сүру орта факторларына гигиеналық баға

	және өмір сүру орта факторларына гигиеналық баға беру	беру ерекшеліктері.
9	Кәсіптік патология: осы қызметті ұйымдастырудың жалпы мәселелері, жұмысшыларды тексеретін дәрігерлер мен профпатологтардың, МСЭҚБ мамандарымен өзара жұмыстарын ұйымдастыру.	Кәсіптік патология: осы қызметті ұйымдастырудың жалпы мәселелері, жұмысшыларды тексеретін дәрігерлер мен профпатологтардың, МСЭҚБ мамандарымен өзара жұмыстарын ұйымдастыру. Профпатологиялық орталықтар. Профпатологиялық орталықтар мен нақты аймақтардағы мемлекеттік санэпид қадағалау департаменті мен басқармалар арасындағы байланыстар. Кәсіптік дерттер туралы түсініктер. Кәсіптік ауруларды анықтау, тексеру және тіркеу жұмыстарын ұйымдастыру. ВТЭК.
10	Дертті талдауымен жүргізілетін санитарлық статистика	Қоршаған ортаның санитарлық қорғауда дертті талдауымен жүргізілетін санитарлық статистика. Гигиеналық зерттеулердегі санитарлық статистика. Шаралардың гигиеналық тиімділігін анықтау.
11	Уақытша еңбекке жарамдылықты жоғалтуына әкелетін ауруларды талдау. (УЕДЖ)	Дертті талдауға қолданатын материалдар. Анықтамалар бірлігі. Абсолютті және салыстырмалы өлшемдер. Интенсивті және экстенсивті көрсеткіштер. Уақытша еңбекке жарамдылықты жоғалтуына әкелетін аурулар. Зерттеу әдістері, негізгі көрсеткіштері, олардың сипаттамасы және анықтау әдістері. Уақытша еңбекке жарамдылықты жоғалтуына әкелетін аурулардың жіктелуі.
12	Жұмыс тәжірибесімен алмасу. Мемлекеттік тілде МСЭҚ есеп тіркеу-есеп беру құжаттарды рәсімдеу	МСЭҚ категориясы. Санитарлық дәрігерлер көмекшілерінің жұмысын қадағалау тәжірибесі. Санитарлық-эпидемиологиялық сараптама Орталықтарымен бірге өткізетін жұмыстар. Көпшілікпен жұмыс істеу тәжірибесі. Жұмыстың жаңа инновациялық әдістері мен түрлері. Мемлекеттік тілдегі нормативті-техникалық базасы. Гигиена тараулары бойынша мемлекеттік тілде дайындалған әдістемелік құралдар мен әдістемелік ұсыныстар.
Эпидемиология		
1	Санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің эпидемияға	Санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің эпидемиологиялық және аса қауіпті инфекциялар бөлімдері жұмыстарын ұйымдастыру. Эпиде-

16	Гигиена труда в легкой и пищевой промышленности	Особенности технологического процесса. Основные и вспомогательные профессии и их гигиеническая характеристика. Основные профессиональные вредности и их гигиеническая оценка. Профессиональные и производственно обусловленные заболевания. Мероприятия по оптимизации и оздоровлению условий труда и работающих в легкой и пищевой промышленности.
17	Гигиена и физиология труда на транспорте. Гигиена труда женщин и подростков	Особенности основных и вспомогательных профессий и их гигиеническая характеристика. Основные профессиональные вредности и их гигиеническая оценка. Профессиональные и производственно обусловленные заболевания. Мероприятия по оптимизации и оздоровлению условий труда и работающих на транспорте. Показатели тяжести и напряженности трудового процесса. Показатели напряженности трудового процесса. Эргономическая оценка рабочих мест. Количественное измерение и оценка вышеуказанных факторов трудового процесса. Рационализация режимов труда и отдыха: показатели для оценки внутрисменных режимов труда и отдыха, длительность перерывов их распределение в течение рабочего дня женщин и подростков. Критерии рациональности разработанного режима труда и отдыха. Эргономические требования к конструкции оборудования и организации рабочих мест женщин и подростков. Оценка оптимальности рабочего места. Мероприятия по сохранению устойчивой работоспособности. Мероприятия по рационализации режима труда и отдыха женщин и подростков.
18	Гигиеническая характеристика атмосферного воздуха	Общие вопросы загрязнения атмосферного воздуха и гигиенические принципы нормирования атмосферных загрязнений. Закономерности распространения промышленных выбросов и их учет в практической деятельности. Гигиеническая характеристика отдельных отраслей промышленности и автотранспорта как источника загрязнения. Общие меры по охране атмосферного воздуха.
19	Гигиена водоснабжения	Гигиенические основы нормирования качества питьевой воды. Гигиеническая оценка источников-централизованного хозяйственно-питьевого водо-

11	Гигиена труда в машиностроении и приборостроении	Гигиена труда в нефтехимической, нефтяной, нефтеперерабатывающей и газовой промышленностях.
12	Гигиена труда в нефтехимической, нефтяной, нефтеперерабатывающей и газовой промышленностях	Гигиена труда в нефтехимической, нефтяной, нефтеперерабатывающей и газовой промышленности. Особенности технологического процесса. Основные и вспомогательные профессии и их гигиеническая характеристика. Основные профессиональные вредности и их гигиеническая оценка. Профессиональные и производственно обусловленные заболевания. Мероприятия по оптимизации и оздоровлению условий труда и работающих в машиностроении и приборостроении, нефтехимической, нефтяной, нефтеперерабатывающей и газовой промышленности.
13	Гигиена труда в строительстве и при производстве стройматериалов	Особенности технологического процесса. Основные и вспомогательные профессии и их гигиеническая характеристика. Основные профессиональные вредности и их гигиеническая оценка. Профессиональные и производственно обусловленные заболевания. Мероприятия по оптимизации и оздоровлению условий труда и работающих в строительстве и при производстве стройматериалов, особенно полимерных.
14	Гигиена труда в горнорудной, горнодобывающей и угольной промышленности. Гигиена труда в черной и цветной металлургии	Особенности технологического процесса. Основные и вспомогательные профессии и их гигиеническая характеристика. Основные профессиональные вредности и их гигиеническая оценка. Профессиональные и производственно обусловленные заболевания. Мероприятия по оптимизации и оздоровлению условий труда и работающих в горнорудной, горнодобывающей и угольной промышленности, черной и цветной металлургии.
15	Гигиена труда в сельском хозяйстве	Особенности технологического процесса. Основные и вспомогательные профессии и их гигиеническая характеристика. Основные профессиональные вредности и их гигиеническая оценка. Профессиональные и производственно обусловленные заболевания. Мероприятия по оптимизации и оздоровлению условий труда в сельском хозяйстве.

	қарсы жұмыстарын ұйымдастыру және талдау	миолог-дәрігердің және эпидемиолог көмекшісі жұмыстарын ұйымдастыру. Баяндаушы және аналитикалық эпидемиология негіздері. Бактериологиялық, вирусологиялық зертханаларда және аса қауіпті инфекциялар зертханасындағы эпидемияға қарсы тәртібі. Санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің эпидемияға қарсы жұмысты талдау. Негізгі тіркеу-есеп беру құжаттарды рәсімдеу тәртібі. Инновациялық технологияларды енгізу.
2	Ауруханаішілік эпидемиология	Емдеу-профилактикалық мекемелерде санитарлық-эпидемиологиялық тәртіпті бақылау жөнінде эпидемиолог-дәрігердің жоспарлы жұмысын ұйымдастыру. Ауруханаішілік инфекцияларға инфекциялық бақылауы.
3	ҚР имунопрофилактиканы ұйымдастыру	Иммунопрофилактиканы ұйымдастыруда санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің рөлі. Егу жұмыстары жөнінен СЭС эпидемиологиялық бөлімшесімен жекешендіру формасына қарамастан емханалардың, тубдиспансердің және басқа да медициналық мекемелердің өзара байланысы. Ересектер және балалар арасында имунопрофилактиканы ұйымдастыру. Профилактикалық егулерді жоспарлау. Келешек вакциналар.
4	Дезинфекциялық, дератизациялық, дезинсекциялық шараларды жоспарлау және ұйымдастыру	Жоспарлау түрлері мен әдістері. Жоспарлау және қаржылау принциптері. Жоспарлаған істердің орындалуын қадағалау әдістері мен түрлері. Инфекциялық аурулармен күресу үшін дезинфекциялық, дератизациялық, дезинсекциялық шаралардың маңызы. Дезинфекциялық, дератизациялық, дезинсекциялық мекемелердің және бөлімшелердің емдеу-профилактикалық мекемелермен және ведомствалық қызметтермен өзара байланысы. Бөлімше қызметтерінің көрсеткіштері, бағалау критерийлері, одан әрі жетілдіру жолдары. Қорытынды, ағымды және профилактикалық дезинфекцияны ұйымдастыру және жүргізу. Сапасын бағалау критерийлері.
5	Орталықтандырылған стерилизациялық бөлімдер жұмыстарын ұйымдастыру	Орталықтандырылған стерилизациялық бөлімдер жұмыстарын ұйымдастыру (ОСБ). Жұқпалы аурулардың алдын алуына ОСБ рөлі

		мен міндеттері. ОСБ жұмысының сапасы мен тиімділік көрсеткіштері.
6	Эпидемиялық процесс туралы оқылым. Инфекция көзі. Берілу механизмі. Халықтың сезімталдылығы	Эпидемиялық процесс және инфекция туралы оқылым. Эпидемиялық процестің өздігімен реттелу теориясы. Вирустар мен бактериялардың персистенциясы. Бәсеңдеп дамитын инфекциялар. Инфекциялық аурулардың эволюциясы. Инфекция көзі эпидемиялық процестің пайда болуы және одан әрі дамуына міндетті ықпалы ретінде қарастыру. Берілу механизмі – эпидемиялық процестің пайда болуы және одан әрі дамуына міндетті екінші бөлігі ретінде қарастыру. Халықтың сезімталдылығы – эпидемиялық процестің пайда болуы және одан әрі дамуына міндетті үшінші бөлігі ретінде қарастыру.
7	Инфекциялық аурулардың жіктелуі	Инфекциялық аурулардың эпидемиологиялық жіктелу негізіне ұстанған принципі.
8	Табиғи ошақтық трансмиссивті аурулар туралы оқылым	Табиғи ошақтық трансмиссивті аурулар туралы оқылым.
9	Баяндалатын және аналитикалық эпидемиология негіздері	Баяндалатын және аналитикалық эпидемиология негіздері. Ағымды және ретроспективті эпидемиологиялық талдау. Инфекциялық аурулардың болжамы.
10	Эпидемиологиялық қадағалау. Эпидемиологиялық диагностика	Эпидемиологиялық қадағалаудың негізгі бағыттары. Антропонозды және зооантропонозды инфекциялардың эпидемиологиялық қадағалау ерекшеліктері. Эпидемиологиялық диагностикаға қажетті ақпараттар. Эпидемиологиялық диагностиканың негізгі кезеңдері. Мақсатты бағытта профилактикалық және эпидемияға қарсы шараларды жоспарлау үшін эпидемиологиялық диагностика қорытындыларын қолдану.
11	Антропонозды ішек инфекциялардың эпидемиологиясы	Іш сүзегі және А мен В паратифтері. Тырысқақ. Эшерихиоздар және шартты-патогенді микроорганизмдер тудырған басқа да жіті ішек аурулары. Дизентерия (шигеллез). А, Е вирустық гепатиттер. Энтеровирусты инфекциялар (полиомиелит, геморрагиялық конъюнктивит және т.б.). Ротавирустық және басқа да вирустық ішек инфекциялар. Ботулизм.

2	Предупредительный санитарный надзор	Законодательные основы предупредительного санитарного надзора. Работа в предпроектном периоде. Выбор участка. Межведомственные комиссии.
3	Гигиенические требования к водоснабжению, канализации. Гигиенические требования к проектированию вентиляции, отопления, освещения	Гигиенические требования к водоснабжению, канализации. Система мер по охране водных объектов. Гигиенические требования к проектированию вентиляции, отопления, освещения.
4	Мероприятия по санитарной охране окружающей среды, организация строительства	Мероприятия по санитарной охране окружающей среды, организация строительства. Государственный санитарный надзор в стадии строительства и ввода в эксплуатацию. ГСН при рассмотрении технологической части проекта.
5	Вредные и опасные производственные факторы. Общие положения	Вредные и опасные производственные факторы. Общие положения (классификация, терминология и т.д.).
6	Физиология труда и лечебно-профилактическое питание	Основы физиологии труда. Пути совершенствования и основы организации трудовых процессов. Рациональное и лечебно-профилактическое питания.
7	Физические производственные факторы	Гигиенические характеристики шума, ультра- и инфразвука. Акустические понятия, единицы измерения и классификация. Шумоизмерительные приборы, измерение шума на рабочих местах. Неионизирующие излучения.
8	Характеристика вибрационного фактора. Действие физических факторов на организм работающих	Характеристика вибрационного фактора, единицы измерения, классификация и нормирование. Методика и приборы измерения производственной вибрации. Особенности воздействия на организм работающих физических факторов производственной среды и вызываемые заболевания. Меры профилактики. Предварительные и периодические медосмотры. Применение средств индивидуальной защиты.
9	Производственная пыль и гигиеническая характеристика пылевого фактора	Производственная пыль и гигиеническая характеристика пылевого фактора. Общие меры борьбы с пылью и профилактика вредного воздействия пыли.
10	Химические и биологические факторы производственной среды	Основы профессиональной токсикологии, классификация, особенности действия на организм работающих. Принципы гигиенического нормирования и методы контроля, профилактика воздействия.

6	Актуальные проблемы гигиены лечебно-профилактических учреждений.
7	Международные стандарты санитарно-гигиенических лабораторных исследований.
8	Основы социальной гигиены, организации и управления госсанэпидслужбой. Политика в общественном здоровье и здравоохранении. Стратегия ВОЗ по достижению здоровья в 21 веке.
9	Основные направления реформы отрасли здравоохранения. Государственная программа реформирования и развития здравоохранения.
10	Законодательные основы организации медицинской помощи населению РК. Менеджмент и маркетинг здравоохранения. Оперативное и стратегическое планирование в здравоохранении.
11	Статистика здоровья населения РК. Статистические показатели деятельности организаций здравоохранения. Бизнес-планирование в здравоохранении.
Эпидемиология	
1	Организация инфекционной службы в Казахстане. Противоэпидемические мероприятия при выявлении инфекционного заболевания.
2	Особо опасные карантинные инфекции. Ученые о природной очаговости трансмиссивных болезней.
3	Основы эпидемиологического надзора. Основы описательной и аналитической эпидемиологии.
4	Эпидемиология и профилактика зоонозных и карантинных инфекций.
5	Эпидемиология и профилактика вирусных и гемморагических инфекций.
6	Эпидемиология и профилактика внутрибольничных инфекций.

4.2 Примерный тематический план и содержание семинаров и практических занятий

№	Тема	Содержание
Гигиена		
1	Актуальные вопросы гигиены. Предмет и задачи гигиены	Изучение и оценка состояния здоровья населения обслуживаемой территории, участка, объекта. Изучение и оценка среды обитания и условий жизнедеятельности населения. Государственный санитарно-эпидемиологический надзор в области коммунальной гигиены, гигиены питания, гигиены труда, гигиены детей и подростков, радиационной гигиены. Гигиеническое обучение и воспитание населения. Профилактика профессиональных заболеваний.

12	Зооантропонозные и кишечные инфекции	Сальмонеллез. Пастереллез. Брюцеллез. Лептоспироз. Ишак иерсиниоз. Псевдотуберкулез. Кампилобактериоз. Парагемолитический вибриондар тудырған жіті ішек инфекциялары. Листерииоз.
13	Тыныс алу жолдары антропонозные и кишечные инфекции	Дифтерия. Көкжөтел және паракклюш. Пневмококктық инфекция. Скарлатина және басқа да стрептококктық инфекциялар. Стафилококктық инфекциялар. Менингококктық инфекциялар. Алапес. Гемофильдік инфекция. Хламидиоз. Герпестік инфекциялар. Грипп және басқа да ЖРВИ. Жел шешек. Эпидемиялық паротит. Қызамық. Қызылша. Цитомегаловирустық инфекция. Инфекциялық мононуклеоз. Пневмоцистоз. Легионеллез. Микоплазмалық инфекция.
14	Тыныс алу жолдары зооантропонозные и кишечные инфекции	Туберкулез. Орнитоз. Пневмохламидиоз.
15	Қанды инфекциялардың эпидемиологиясы	Антропоноздар: бөртпелі сүзек, Бриль ауруы. В, С, Д, Е, G, ТТV вирустық гепатиттер. Сары қызба. ЖИТС. Марсель қызбасы. Қайталамалы бит сүзегі. Зооантропоноздар: Риккетсиоздар. Кенелік қайталамалы сүзегі. Аса қауіпті вирустық геморрагиялық қызбалар, оның ішінде Марбург, Эбола, Ласа, Боливия, Аргентина, Қырым қызбалары және т.б. Бүйрек синдромымен білінетін геморрагиялық қызба. Вирустық энцефалиттер. Кенелік көктем-жазғы энцефалиті және басқа да арбовирустық инфекциялар. Жапон энцефалиті. Боррелиоздар. Оба. Туляремия.
16	Тері жамылғы инфекцияларының эпидемиологиясы	Антропоноздар: Мезер. Қышыма. Соз (гонорея). Тілім. Урогениталды хламидиоз және трахома. 1 және 2 типтегі герпестік инфекция. В, С, Д, G вирустық гепатиттер. ЖИТС. Шартты-патогенді микроорганизмдер тудырған жаралы инфекциялар. Зооантропоноздар: құтыру. Сібір жарасы. Сіреспе. Сап. Мелиоидоз. Ауысыл. Содоку. Эризепилоид. Дерматомикоздар (трихофития, микроспория, парша). Терең микоздар. Сапроноздар. Газдық гангрена.

17	Зоонозды инфекциялардың эпидемиологиясы және профилактикасы	Зоонозды инфекциялардың эпидемиологиясы және профилактикасы ерекшеліктері.
18	Инфекциялық аурулардың микробиологиялық диагностикасы	Инфекциялық аурулардың микробиологиялық диагностикасы: бактериологиялық, вирусологиялық, микологиялық, паразитологиялық.
19	Вирустық инфекциялардың эпидемиологиясы	Вирустық инфекциялардың эпидемиологиясы және алдын алу ерекшеліктері.
20	Паразитарлы аурулардың эпидемиологиясы	Паразитарлы аурулардың эпидемиологиясы және алдын алу ерекшеліктері.
21	Саңырауқұлақтық аурулардың эпидемиологиясы	Саңырауқұлақтық инфекциялардың эпидемиологиясы және алдын алу ерекшеліктері.
22	1-2 патогенді топтағы микроорганизмдермен жұмыс істеудегі эпидемияға қарсы тәртібі	Қорғаныс киімнің құрамы, мақсатты бағыты және қолдануы. Жұмыс істеудің тіркелу тәртібі (әртүрлі журналдары, құжаттары). 1-2 патогенді топтағы микроорганизмдермен жұмыс істеу тәртібі. Ғылыми зертханалар мен өндірістік бөлімдер жұмысы. Зоологиялық және паразитологиялық істер.
23	Карантинді инфекциялардың эпидемиологиясы және профилактикасы	Карантинді инфекциялардың эпидемиологиясы және профилактикасы ерекшеліктері. Тырысқақ. Тырысқақтың өршуі кезіндегі оперативті эпидемиологияның міндеттері: үлкен қала жағдайында, елдің басқа да тұрғылықты жерлерімен, теміржол және су (кемелер) магистралдарымен, авиа және авто магистралдармен байланысы; шет елдерден тырысқақтың халықаралық әуе жолдары және теміржол арқылы енуіне байланысты дерттің алдын алу кешенді шараларын ұйымдастыру; үлкен мекеме коллективі дертке шалдығу; ашық су қоймаларынан (арықтар, каналдар) ауылды жерде немесе қалада су құбырларынан тырысқақтың өршуі. Тырысқақ ошағында жұмысты ұйымдастыру. Тырысқақтың өсуінде жұмылдырылған емдеу мекемелерінде, секциялық және басқа мекемелер қызметінде індетке қарсы тәртіпті сақтауды бақылайтын топтар. Дезинфекция сапасын бақылау. Профилактикалық қызмет. Тұрғындарды медициналық тексеруден өткізу топтары. Инфекция көзін жылдам табу, оқшаулауға бағытталған

3	Санитарно-противоэпидемический режим ЛПУ, ДДУ и других учреждений. Контроль качества дезинфекционных работ.
4	Эпидемиология актуальных госпитальных инфекций.
5	Ретроспективный эпиданализ и статистические методы в эпидемиологическом анализе.
6	Основы инфекционной иммунологии.
7	Основные принципы микробиологической диагностики заболеваний, вызываемых условно-патогенными микроорганизмами.
8	Природно-очаговые трансмиссивные заболевания.
9	Применение защитного костюма при манипуляциях с ООИ.
10	Санитарно-просветительная работа по зоонозам.
11	Ситуационные задачи по холере.
12	Ситуационные задачи по чуме.
13	Решение задач по аналитической эпидемиологии.
14	Ведение медицинской документации.
15	Подготовка докладов, презентаций на конференции.
16	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
17	Работа в библиотеке, Интернете.

4 Примерный тематический план и содержание тематики обязательного компонента профилирующих дисциплин (повышение квалификации) Актуальные проблемы гигиены и эпидемиологии

4.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема
Гигиена	
1	Актуальные проблемы социальной гигиены и организации здравоохранения.
2	Актуальные проблемы гигиены труда, санитарно-гигиенические лабораторные исследования.
3	Актуальные проблемы коммунальной гигиены, санитарно-гигиенические лабораторные исследования.
4	Актуальные проблемы гигиены питания, санитарно-гигиенические лабораторные исследования.
5	Актуальные проблемы гигиены детей и подростков, санитарно-гигиенические лабораторные исследования.

10	Лабораторный контроль за чужеродными химическими веществами в воде, пище.
11	Лабораторный контроль за качеством санитарной обработки (экспресс-методы).
12	Определение калорийности пищи в суточном и недельном рационе, биологической ценности, органолептическое определение качества продуктов и готовых блюд.
13	Подготовка докладов, презентаций на клинические конференции.
14	Ведение медицинской документации.
15	Работа в библиотеке, Интернете.
Социальная гигиена, организация и управление госсанэпидслужбой	
1	Работа по формированию принципов здорового образа жизни.
2	Социально-гигиенические проблемы наиболее распространенных и социально-значимых заболеваний.
3	Государственные программы по охране здоровья граждан и развитию здравоохранения.
4	Управление здравоохранения в рыночных условиях.
5	Социальная защита граждан и медицинское страхование.
6	Лицензирование и аккредитация учреждений здравоохранения, санитарно-эпидемиологической службы.
7	Использование новых информационных технологий в деятельности ЛПО, санэпидслужбы.
8	Международные и традиционные подходы в статистике здоровья.
9	Организация инфекционного контроля.
10	Коммуникативные навыки в деятельности санэпидслужбы.
11	Медицинская демография.
12	Маркетинг в здравоохранении. Социальный маркетинг.
13	Ведение медицинской документации.
14	Подготовка докладов, презентаций на конференции.
15	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
16	Работа в библиотеке, Интернете.
Эпидемиология	
1	Врачебная этика и медицинская деонтология и правовые аспекты эпидемиологии.
2	Организация санитарной охраны территории от заноса карантинных и других инфекционных болезней.

		шаралар. ЖІІІ сырқаттанған адамдарды жылдам анықтау және клиникалық-эпидемиологиялық мәліметтері бойынша провизорлы және тырысқаққа арналған ауруханаларға жатқызу. Науқастарды анықтау әдістері. Тырысқақтың өршуімен күресуде провизорлы ауруханаға жатқызудың рөлі. Үй аралық тексерулер. Есеп беру түрлері. Тұрғындардың жаппай бактериологиялық тексеруден өткізу. Тексеруге материал алу пункті, әдістері. Зертханаға материалды жеткізуді ұйымдастыру. Тағамдық және коммуналды санитария топтары. Жергілікті ауылдардың санитарлық тазартуы, шыбынмен күресу. Тамақтану мекемелері мен тағам өнеркәсіптер жұмыстарын бақылау. Санитарлық-ағарту жұмыстары. Жатақханалар, қонақүйлері, базарлар, ауруханалар, өндірістік мекемелер және үй шаруашылықтарында қатаң санитарлық бақылау жүргізу. Іркінді қалдық сулардың бактериологиялық тексеруі, оларды хлорлау. Обсерваторлар. Зертханалық қызмет. Науқастар мен тұрғындар материалын, қоршаған орта объектілерінен материалды тексеретін зертханалар. Транспортты дезинфектанттармен қамтамасыз ету. Әкімшілік-шаруашылық қызмет. Тырысқақ өршуі тоқтаған кейінгі профилактикалық шаралар. Инфекция көзін, реконвалесценттерді бактериологиялық тексеруіне арналған кешенді шаралар. Қауіпті контингентті зертханалық тексеруден өткізу. Берілу механизмдерін жоюға бағытталған шаралар. Оба. Қазақстанда обаның табиғи ошақтарындағы эпидемиологиялық қадағалау. Аймақтың эпидемиологиялық-географиялық зерттеуі. Медициналық-географиялық зерттеулердің жалпы түсініктері, мақсаты мен міндеттері. Обаны басқа шет елдерден әкелуін алдын алу және біздің елде эпизооттық аудандарда халық арасында індет таралып кетпеуін қадағалау үшін шаралар бағыты. Табиғи ошақтарда обаның алдын алуы. Әртүрлі табиғи ошақтарда эпидемиологиялық тексеру әдістемелері мен тактикасының негізгі принцип-
--	--	--

		тері: кеміргіштердің түрлік құрамын зерттеу, олардың орналасуын және сандық динамикасы, және орнығу типтері; бүргелер түрлерінің массалық құрамын зерттеу, мезгілге байланысты олардың миграциялық белсенділігін, сандық динамикасын, кеміргіштер мен олардың эктопаразиттерін обаға бактериологиялық тексеру жүргізу. Энзооттық аудандарда халықтың денсаулығына тексерулер ұйымдастыру; обамен ауырғандарды жылдам анықтау және оның көбеюін болдырмау мақсатта медициналық мекемелерде қызметкерлерді дайындау түрлері мен әдістері. Аншылық бригадалар, геологиялық партиялар, зерттеу ортаңдары ішінде медициналық тексеруді қамтамасыз ету және т.б.. Індетке қарсы отрядтар жұмысын ұйымдастыру. Обамен сырқаттанған адамды анықтаған жағдайда эпидемияға қарсы шаралардың кешенді жоспарын құру. Тұрғындар арасында егулер жүргізу тактикасы. Егуге жіберілетін негізгі контингенттер. Халық арасында санитарлық-ағарту жұмыстарын жүргізу, олардың түрлері мен міндеттері. Табиғи ошақтарда жіті алдын алу және сауықтыру мақсатта тасымалдаушы кеміргіштерді және тасымалдаушы бүргелерді жою. Обаның белсенді эпизоотиясы бар тұрғылықты жерлерде жүргізілетін дератизация мен дезинсекция (қолданысқа көрсеткіштер, дератизация мен дезинсекцияның алдыңғы қатардағы әдістері). Жеке бас профилактика шаралары. Обаның эпидемиологиялық көріністерімен күресу.
24	Аса қауіпті инфекция тіркелуін анықтау	Қазақстан Республикасында эпидемиологиялық қадағалау жүйесіне еңгізілген аса қауіпті инфекциялар. Дертті анықтау критерийлері.
25	Эпидемиологиядағы статистика	Дерттің және өлімнің интенсивті және экстенсивті көрсеткіштері.

5	Составление проекта решения для вышестоящих инстанций по санитарным вопросам и предписаний руководителю предприятия.
6	Отработка умений на примере оценки фактического питания и работа в компьютерном классе.
7	Предупредительный санитарный надзор. Актуальные проблемы.
8	Особенности требований к производству детских молочных продуктов (ДМК).
9	Гигиеническая экспертиза пищевых продуктов. Отработка навыков и умений при проведении гигиенической экспертизы.
10	Санитарная статистика с анализом детской заболеваемости.
11	Гигиенические требования к организации учебного процесса, режима учебных занятий и режимов дня (ДДУ, ОШ, интернат, гимназий, лицеев и др.).
12	Гигиенические основы закаливания, физического воспитания.
13	Радиационная гигиена. Актуальные проблемы.
14	Коммуникативные навыки при гигиенических исследованиях.
15	Ведение медицинской документации.
16	Подготовка докладов, презентаций на конференции.
17	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
18	Работа в библиотеке, Интернете
Санитарно-гигиенические лабораторные исследования	
1	Организация работы в санитарно-гигиенической лаборатории.
2	Организация труда и техника безопасности при работе в санитарно-гигиенической лаборатории.
3	Проведение физико-химических исследований. Сравнение полученных показателей с данными СанПиН.
4	Проведение гигиенической экспертизы производственной вентиляции, освещения.
5	Определение показателей микроклимата: температуры, относительной влажности, подвижности воздуха и уровня теплового излучения в производственных помещениях.
6	Определение уровней шума, вибрации в производственных помещениях.
7	Оформление сопроводительных документов при взятии проб из различных объектов производственной среды и проведенных измерений.
8	Выдача и оформление протоколов замеров и заключений. Оформление административного нарушения.
9	Новые методы в санитарно-гигиенических исследованиях, современное приборное оснащение лабораторий.

		Обеспечение медицинского наблюдения за охотничьими бригадами, геологическими партиями, изыскательными группами и т.д. Организация работы противоэпидемических отрядов. Комплексный план противоэпидемических мероприятий на случай появления больных чумой. Тактика подхода к проведению прививок населению. Основные контингенты, подлежащие вакцинации. Санитарно-просветительная работа среди населения, ее формы и задачи. Организация и контроль над проведением обще-санитарных мероприятий в населенных пунктах, соблюдением необходимых агротехнических и культурно-хозяйственных мероприятий в поле с целью предупреждения массового размножения грызунов, особенно мелких мышевидных. Истребление грызунов-носителей и блох-переносчиков чумы с целью экстренной, заблаговременной профилактики и оздоровления отдельных участков природного очага. Дератизация и дезинсекция в населенных пунктах в зоне активного течения эпизоотии чумы (показания к применению, лучшие методы дератизации и дезинсекции). Меры личной профилактики. Борьба с эпидемическим проявлением чумы.
24	Определение случаев особо опасных инфекций	Особо опасные инфекции, включаемые в систему эпидемиологического надзора в Республике Казахстан. Критерии определения случая.
25	Статистика в эпидемиологии	Интенсивные и экстенсивные показатели заболеваемости и смертности.

3.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

№	Содержание СРС
Гигиена	
1	Работа с нормативно-правовой документацией в области ГСЭН (приказы МЗ РК, КГСЭН, СанПиН, методических рекомендаций и т.п.).
2	Изучение Закона РК «Кодекс о здоровье народа и системе здравоохранения».
3	Роль статистических учетно-отчетных документов при оценке состояния здоровья работающего населения.
4	Проведение оперативной оценки уровня, структуры и динамики заболеваемости рабочих, служащих по классам и отдельным нозологическим формам.

3.3 Тындаушының өзіндік жұмысы жоспарының үлгісі (ТӨЖ)

№	ТӨЖ мазмұны
Гигиена	
1	МСЭҚ саласындағы нормативті-құқықтық құжаттарды рәсімдеу (ҚР ДСМ, МСЭҚК, бұйрықтары, СанЕжН, әдістемелік ұсыныстар және т.б.).
2	«Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы Кодекс» ҚР Заңын талқылау.
3	Жұмысшы халықтың денсаулық жағдайын бағалауда қолданатын статистикалық есепке алу-есеп беру құжаттардың рөлі.
4	Жұмысшылар, қызметкерлер дерттерінің деңгейін, құрылымын және динамикасын олардың кластары және әр нозологиялық формаларға байланысты оперативті бағалауын жүргізу.
5	Санитарлық мәселелері бойынша мекеме басшылығына кемшіліктерді жөндеу ұсыныстары мен жоғары инстанцияға шешім шығаруға жоба құрастыру.
6	Нақты тамақтану және компьютерлік класта жұмысты бағалау мысалы ретінде біліктілікті бағалау.
7	Алдын ала санитарлық қадағалау. Өзекті мәселесі.
8	Балалар сүт өнімдері (БСӨ) өндірістеріне қойылатын талаптардың ерекшеліктері.
9	Тағам өнімдердің гигиеналық сараптамасы. Гигиеналық сараптама жүргізгенде машықтануды және біліктілікті нығайту.
10	Балалар ауруларын талдауын қоса санитарлық статистика жүргізу.
11	Оқу процесі, оқу сабақтары және күн тәртібін ұйымдастырудың гигиеналық талаптары (МДББ, ОМ, интернат, гимназия, лицей және т.б.).
12	Дене шынықтыру тәрбиесінің гигиеналық негіздері.
13	Радияциялық гигиена. Өзекті мәселелері.
14	Гигиеналық тексерулерде, зерттеулерде қолданылатын коммуникативті дағдылар.
15	Медициналық құжаттарды ресімдеу.
16	Баяндамалар, конференцияларға презентациялар дайындау.
17	Кітапханада, ғаламторда жұмыс істеу.
Санитарлы-гигиеналық зертханалық зерттеулер	
1	Санитарлық-гигиеналық зертханада жұмысты ұйымдастыру.
2	Санитарлық-гигиеналық зертханаларда жұмыс барысында қауіпсіздік техникасын қадағалау және еңбекті ұйымдастыру.
3	Физика-химиялық зерттеулер жүргізу. Алынған көрсеткіштерді СанЕжН санымен салыстыру.

4	Өндірістік вентиляция, сәулесін гигиеналық сараптаудан өткізу.
5	Микроклимат көрсеткіштерін анықтау: өндірістік бөлмелердегі температура, салыстырмалы ылғалдылық, ауа қозғалысы және жылу сәулесі деңгейі.
6	Өндірістік бөлмелерде шу, вибрация деңгейін анықтау.
7	Өндірістік органдың түрлі нысандарынан сынама алуда және жүргізілген өлшемдерге толтыратын бағытты құжаттарды ресімдеу.
8	Өлшем хаттамалары мен қорытындылар толтыру және ұсыну. Әкімшілік кемшіліктерге құжаттар толтыру.
9	Санитарлы-гигиеналық зерттеулерде қолданатын жаңа әдістер, зертханаларды қазіргі заман талаптарына сай құрылғылармен жабдықтау.
10	Суда, тамақта бөгде химиялық заттарға зертханалық бақылау жүргізу.
11	Санитарлық өңдеу сапасына зертханалық бақылау жүргізу (экспресс-әдістермен).
12	Тәуліктік және апталық рационда тағамдар калориясын, биологиялық құндылығын анықтау, азық-түліктің және дайын тағамдардың сапасын органолептикалық көрсеткіштер бойынша анықтау.
13	Медициналық құжаттарды ресімдеу.
14	Баяндамалар, конференцияларға презентациялар дайындау.
15	Кітапханада, Интернетте жұмыс істеу.
Әлеуметтік гигиена, санитарлық эпидемиологиялық қызметті ұйымдастыру және басқару	
1	Салауатты өмір сүру салтын қалыптастыру принциптері бойынша істер атқару.
2	Кең таралған және әлеуметтік-маңызды аурулардың әлеуметтік-гигиеналық мәселелері.
3	Тұрғындар денсаулығын қорғау және денсаулық сақтау саласы дамуына бағытталған мемлекеттік бағдарламалар.
4	Нарық жағдайында денсаулық сақтау саласын басқару.
5	Тұрғындардың әлеуметтік қорғанысы және медициналық сақтандыру.
6	Денсаулық сақтау саласы мекемелері, санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің лицензия алуы және аккредитациядан өтуі.
7	ЕПМ, СЭС қызметінде жаңа ақпараттық технологияларды қолдану.
8	Денсаулық статистикада халыаралық және дәстүрлі көз-қарасты ұстану.
9	Инфекциялық бақылауды ұйымдастыру.
10	СЭС қызметінде коммуникативті дашықтарды нығайту.
11	Медициналық демография.
12	Денсаулық сақтау саласындағы маркетинг. Әлеуметтік маркетинг.

		хозяйственным и медицинским имуществом, транспортом, питанием и жильем. Профилактические мероприятия после окончания вспышки холеры. Комплекс мероприятий, направленный на обнаружение возможных источников инфекции, бактериологическое обследование реконвалесцентов. Лабораторное обследование угрожаемых контингентов. Мероприятия, направленные на разрыв механизмов передачи. Контроль над предприятиями общественного питания, системой водоснабжения, канализации, объектов внешней среды. Объем и сроки проведения Чума. Эпидемиологический надзор в природных очагах чумы Казахстана. Эпидемиолого-географическое изучение территории. Общие понятия, цель и задачи медико-географических исследований. Роль природных и социально-экономических факторов, а также их взаимодействующих комплексов в эпизоотологии и эпидемиологии чумы в ее природных очагах. Значение медико-санитарных условий и ландшафтно-эпидемиологического районирования в планировании, организации и проведении комплекса санитарно-профилактических и противоэпидемических мероприятий. Направленность мероприятий на предупреждение заноса чумы в страну из-за рубежа и предупреждение возможности возникновения заболеваний населения в энзоотичных по чуме районах нашей страны. Профилактика чумы в ее природных очагах. Основные принципы тактики и методики эпидемиологической разведки в различных природных очагах: изучение видового состава грызунов, их стационарного размещения и динамики численности, а также типов поселений; изучение видового состава массовых видов блох, их миграционной активности по сезонам, динамики численности; бактериологическое исследование на чуму грызунов и их эктопаразитов. Организация наблюдения за здоровьем населения в энзоотичных районах; формы и методы подготовки работников общей медицинской сети с целью раннего выявления больных чумой и недопущения развития вспышек.
--	--	--

	наблюдения за населением. Меры, направленные на полное и быстрое выявление и изоляцию источников инфекции. Раннее выявление всех больных ОКЗ и госпитализация их в соответствии с клинико-эпидемиологическими данными в провизорные и холерные госпитали. Методы выявления больных. Роль провизорной госпитализации в борьбе с вспышкой холеры. Расчет необходимого числа лиц, проводящих подворные обходы. Форма отчетности. Показания к массовому бактериологическому обследованию населения. Бактериологическое исследование контингентов домов престарелых, больных-хроников и психиатрических больниц, общежитий, учреждений закрытого типа. Обследование групп населения, которые чаще всего подвергаются опасности заражения. Устройство заборного пункта, методы забора материала. Организация доставки материала в лабораторию. Группа пищевой и коммунальной санитарии. Санитарная очистка населенного пункта, борьба с мухами. Контроль над пищевыми предприятиями и другими учреждениями пищевой промышленности. Санитарно-просветительная работа среди работников пищевых учреждений, ответственность их за нарушение санитарных правил. Усиленный санитарный контроль над общежитиями, гостиницами, рынками, больницами, промышленными предприятиями и домоуправлениями. Бактериологический контроль над сточными водами, их хлорирование и опыт подкисления. Группа санитарного просвещения. Обсерваторы, расчет необходимого коечного фонда. Лабораторная служба. Лаборатория, исследующая материал от больных и населения. Лаборатория, исследующая объекты внешней среды. Порядок охраны медицинских формирований. Организация работы контрольно-пропускных пунктов и СКП в условиях очага. Регистрация всех прошедших через СКП лиц, медицинский надзор над прибывающими в пункт назначения из неблагополучных по холере районов. Обеспечение транспортных средств дезинфектантами. Выявление больных ОКЗ. Административно-хозяйственная служба: обеспечение
--	--

13	Медициналық құжаттарды ресімдеу.
14	Баяндамалар, конференцияларға презентациялар дайындау.
15	Кітапханада, ғаламторда жұмыс істеу.
Эпидемиология	
1	Дәрігерлік этика мен медициналық деонтология, эпидемиологияның құқықтық аспектілері.
2	Карантиндік және басқа да жұқпалы аурулар сырттан енуінен территорияның санитарлық қорғауын ұйымдастыру.
3	ЕПМ, МДБМ және басқа да мекемелердің санитарлық-эпидемияға қарсы тәртібі. Дезинфекциялық жұмыстар сапасын бақылау.
4	Өзекті госпиталды инфекциялардың эпидемиологиясы.
5	Ретроспективті эпиданализ және эпидемиологиялық талдаудағы статистикалық әдістер.
6	Инфекциялық иммунологияның негіздері.
7	Шартты-патогенді микроорганизмдер тудырған аурулардың микробиологиялық диагноз қоюдың негізгі принциптері.
8	ҚР тіркелген табиғи ошақтық трансмиссивті аурулар.
9	Аса қауіпті инфекциялар кезіндегі манипуляцияларда қорғаныс киімді қолдану.
10	Зоонозды инфекциялар жөнінде санитарлық-ағарту жұмысы.
11	Тырысқақ бойынша ситуациялық есептер.
12	Оба бойынша ситуациялық есептер.
13	Аналитикалық эпидемиология бойынша есептерді шешу.
14	Медициналық құжаттарды ресімдеу.
15	Баяндамалар, конференцияларға презентациялар дайындау.
16	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
17	Кітапханада, ғаламторда жұмыс істеу.

4 Профилді пәндердің міндетті компоненті тақырыптарының мазмұны мен тақырыптық жоспарының үлгісі (біліктілік арттыру)

Гигиена және эпидемиологияның өзекті мәселелері

4.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
Гигиена	
1	Әлеуметтік гигиена мен денсаулық сақтауды ұйымдастырудың өзекті мәселелері.
2	Еңбек гигиенасының өзекті мәселелері, санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулері.
3	Коммуналды гигиенасының өзекті мәселелері, санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулері.
4	Тағам гигиенасының өзекті мәселелері, санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулері.
5	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасының өзекті мәселелері, санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулері.
6	Емдеу-сақтандыру мекемелері гигиенасының өзекті мәселелері.
7	Санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулердің халықаралық стандарттары.
8	Әлеуметтік гигиена, санитарлық эпидемиологиялық қызметті ұйымдастыру және басқару негіздері. Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау ұйымының саясаты. 21 ғасырда денсаулық жағдайы туралы БДСҰ стратегиясы.
9	Денсаулық сақтау саласы реформасының негізгі бағыттары. Денсаулық сақтау ұйымы дамуы мен реформалауының мемлекеттік бағдарламасы.
10	ҚР халыққа медициналық көмек көрсетуді ұйымдастырудың заңдық негіздері. Денсаулық сақтаудағы менеджмент пен маркетингі. Денсаулық сақтау саласындағы оперативті және стратегиялық жоспарлау.
11	ҚР халық денсаулығының статистикасы. Денсаулық сақтау ұйымы қызметін көрсететін статистикалық көрсеткіштері. Денсаулық сақтау ұйымындағы бизнес-жоспарлар.
Эпидемиология	
1	ҚР инфекциялық қызметтің ұйымдастырылуы. Инфекциялық ауру тіркелгенде жүргізілетін эпидемияға қарсы шаралар.
2	Аса қауіпті карантинді инфекциялар. Трансмиссивті аурулардың табиғи ошақтығы туралы оқылымдар.

17	Эпидемиология и профилактика зоонозных инфекций	Особенности эпидемиологии и профилактики зоонозных инфекций.
18	Микробиологическая диагностика инфекционных заболеваний	Микробиологическая диагностика инфекционных заболеваний: бактериологическая, вирусологическая, микологическая, паразитологическая.
19	Эпидемиология вирусных инфекций	Особенности эпидемиологии и профилактики вирусных инфекций.
20	Эпидемиология паразитарных заболеваний	Особенности эпидемиологии и профилактики паразитарных заболеваний.
21	Эпидемиология грибковых заболеваний	Особенности эпидемиологии и профилактики грибковых заболеваний.
22	Противоэпидемический режим работы с микроорганизмами 1-2 групп патогенности	Состав, предназначение и применение защитного костюма. Режим регистрации работ (формы различных журналов, документация). Правила работы с микроорганизмами 1-2 групп патогенности. Работа в лабораториях научных и производственных отделов. Зоологическая и паразитологическая работа.
23	Эпидемиология и профилактика карантинных инфекций	Особенности эпидемиологии и профилактики карантинных инфекций. Холера. Задачи по оперативной эпидемиологии холеры с учетом возникновения вспышки в условиях крупного города, связанного с другими населенными пунктами страны железнодорожными и водными (судоходными) магистралями, авиалиниями и автомагистралями; развертывания комплекса профилактических мероприятий в крупном населенном пункте с аэропортом международного значения и железнодорожными путями такого же значения при явной угрозе заноса холеры из-за рубежа; вовлечения во вспышку коллектива крупного учреждения; вспышки холеры в сельской местности или в городе с водоснабжением из открытых водоемов (арыки, каналы). Организация работы в очаге холеры. Группа контроля над соблюдением противоэпидемического режима работы в лечебных учреждениях, секционных и других учреждениях, обслуживающих вспышку. Контроль над качеством дезинфекции. Профилактическая служба. Группа медицинского

12	Эпидемиология зооантропонозных кишечных инфекций	Сальмонеллез. Пастереллез. Бруцеллез. Лептоспирозы. Кишечные иерсиниозы. Псевдотуберкулез. Кампилобактериоз. Острые кишечные инфекции, вызываемые паразитическими вибрионами. Листерии.
13	Эпидемиология антропонозных инфекций дыхательных путей	Дифтерия. Коклюш и паракклюш. Пневмококковая инфекция. Скарлатина и другие стрептококковые инфекции. Стафилококковые инфекции. Менингококковые инфекции. Лепра. Гемофильная инфекция. Хламидиозы. Герпетические инфекции. Грипп и др. ОРВИ. Ветряная оспа. Паротит. Краснуха. Корь. Цитомегаловирусная инфекция. Инфекционные мононуклеоз. Пневмоцистоз. Легионеллез. Микоплазменные инфекции.
14	Эпидемиология зооантропонозных инфекций дыхательных путей	Туберкулез. Орнитоз. Пневмохламидиоз.
15	Эпидемиология кровяных инфекций	Антропонозы: сыпной тиф. Болезнь Бриля. Вирусные гепатиты В, С, Д, F, G, ТTV. Желтая лихорадка. СПИД. Марсельская лихорадка. Возвратный вшивый тиф. Зооантропонозы: Риккетсиозы. Клещевой возвратный тиф. Особо опасные вирусные геморрагические лихорадки, включая лихорадки Марбург, Эбола, Ласа, Боливийскую, Аргентинскую, Крымскую и другие. Геморрагическая лихорадка с почечным синдромом. Вирусные энцефалиты. Клещевой весенне-летний энцефалит и другие арбовирусные инфекции. Японский энцефалит. Боррелиозы. Чума. Туляремия.
16	Эпидемиология инфекций наружных покровов	Антропонозы: Сифилис. Чесотка. Гонорея. Рожа. Хламидиоз уrogenитальный и трахома. Герпетическая инфекция типы 1 и 2 Вирусные гепатиты В, С, Д, G. СПИД. Раневые инфекции, вызванные условно-патогенными микроорганизмами. Зооантропонозы: бешенство. Сибирская язва. Столбняк. Сап. Мелиоидоз. Ящур. Содоку. Эризипиоид. Дерматомикозы (трихофития, микроспория, парша). Глубокие микозы. Сапронозы. Газовая гангрена.

3	Эпидемиологиялық қадағалау негіздері. Баяндамалы және талдаулы эпидемиология негіздері.
4	Зоонозды және карантинді инфекциялардың эпидемиологиясы мен профилактикасы.
5	Вирустық және геморрагиялық инфекциялардың эпидемиологиясы және профилактикасы.
6	АИВ-инфекция мен ЖИТС эпидемиологиясы мен профилактикасы. Қазақстанда таралуы.

4.2 Семинарлар мен практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі мен мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
Гигиена		
1	Гигиенаның өзекті мәселелері. Гигиена пәні мен міндеттері	Қызмет атқаратын аймақтағы, участкадегі нысанадағы хақыл денсаулығы жағдайын зерттеу және бағалау. Халықтың өмір сүру жағдайы мен тұрғылықты ортасын зерттеу және бағалау. Еңбек гигиенасы, коммуналды гигиенасы, тағам гигиенасы, балалар мен жасөспірімдер гигиенасы саласындағы мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау. Халықтың гигиеналық оқытуы мен тәрбиесі. Кәсіптік аурулардың профилактикасы.
2	Алдын ала санитарлық қадағалау	Алдын ала санитарлық қадағалаудың заңдық негіздері. Проекті алды кезеңдегі жұмыс. Участкені тандау. Ведомстволар аралық комиссиялар.
3	Сумен қамтамасыз етуге, канализацияға қойылатын гигиеналық талаптар. Вентиляция, жылу, электр светі проекттеріне қойылатын гигиеналық талаптар	Сумен қамтамасыз етуге, канализацияға қойылатын гигиеналық талаптар. Су қоймаларын қорғауына жүргізілетін шалалар жүйесі. Вентиляция, жылу, электр светі проекттеріне қойылатын гигиеналық талаптар.
4	Құрылыс мекемелері, қоршаған ортаның санитарлық қорғауына арналған шаралар	Құрылыс мекемелері, қоршаған ортаның санитарлық қорғауына арналған шаралар. Құрылыс сатысында және қолданысқа беру кезіндегі мемлекеттік санитарлық қадағалау. Проекттің технологиялық бөлімін талдаудағы мемлекеттік санитарлық қадағалау.

5	Зиянды және қауіпті өндірістік факторлар. Жалпы қағидалары	Зиянды және қауіпті өндірістік факторлар. Жалпы қағидалары (жіктелуі, терминологиясы және т.б.).
6	Еңбек физиологиясы және емдеу-профилактикалық тамақтану	Еңбек физиологиясының негіздері. Еңбек процесін ұйымдастыру негіздері мен оны жетілдіру жолдары. Рациональді және емдеу-профилактикалық тамақтану.
7	Физикалық өндірістік факторлар	Шу, ультра- және инфрадыбыстың гигиеналық сипаттамасы. Акустикалық түсініктер, оны өлшеу бірлігі мен жіктелуі. Шуды ескеретін құрылғылар, жұмыс орнындағы шуды өлшеу. Ионизация бермейтін сәулелер.
8	Вибрациялық фактордың сипаттамасы. Жұмысшы организмне физикалық факторлардың әсері	Вибрациялық фактордың сипаттамасы, өлшем бірлігі, жіктелуі, нормалау. Өндірістік вибрацияның өлшем әдістері мен құрылғылары. Жұмысшы организмне өндірістік ортаның физикалық факторлар әсерінің ерекшеліктері және тудыратын аурулары. Профилактика шаралары. Алдын ала және кезеңдік медициналық тексерулер. Жеке қорғаныс заттарды қолдану.
9	Өндірістік шаң және шаң факторының гигиеналық сипаттамасы	Өндірістік шаң және шаң факторының гигиеналық сипаттамасы. Шаңмен жалпы күресу шаралары және шаңның зиянды әсерін алдын алу.
10	Өндірістік ортаның химиялық және биологиялық факторлары	Кәсіптік токсикология негіздері, жіктелуі, жұмысшы организмне әсер ету ерекшеліктері. Гигиеналық нормалау принциптері және қадағалау әдістері, әсер етудің алдын алу.
11	Машина құрастыру және құрылғылар дайындау мекемесінің еңбек гигиенасы	Машина құрастыру және құрылғылар дайындау мекемесінің еңбек гигиенасы.
12	Мұнай-химиялық, мұнай, мұнай өндіруші және газ өндірісіндегі еңбек гигиенасы	Мұнай-химиялық, мұнай, мұнай өндіруші және газ өндірісіндегі еңбек гигиенасы. Технологиялық процестің ерекшеліктері. Негізгі және қосымша мамандар және олардың гигиеналық сипаттамасы. Негізгі кәсіптік зияндар және олардың гигиеналық бағасы. Кәсіптік және өндіріске тәуелді аурулар. Машина құрастыру және құрылғылар құрастыру, мұнай-химиялық, мұнай, мұнай өндіруші және газ өндірісіндегі жұмысшылардың еңбек жағдайын оңтайландыру және сауықтыру шаралары.

	стерилизационных отделений	в профилактике инфекционных заболеваний. Показатели эффективности и качества работы ЦСО.
6	Учение об эпидемическом процессе. Источник инфекции. Механизм передачи. Восприимчивость населения	Учение об эпидемическом процессе и инфекции. Теории саморегуляции эпидемического процесса. Персистенция вирусов и бактерий. Медленные инфекции. Эволюция инфекционных болезней. Источник инфекции как обязательная предпосылка для возникновения и поддержания напряженности эпидемического процесса. Механизм передачи – второе звено, необходимое для возникновения и поддержания непрерывности эпидемического процесса. Восприимчивость населения – третья предпосылка для возникновения и поддержания эпидемического процесса.
7	Классификация инфекционных болезней	Принцип, положенный в основу эпидемиологической классификации инфекционных болезней.
8	Учение о природной очаговости трансмиссивных болезней	Учение о природной очаговости трансмиссивных болезней.
9	Основы описательной и аналитической эпидемиологии	Основы описательной и аналитической эпидемиологии. Текущий и ретроспективный эпидемиологический анализ. Прогнозирование инфекционной заболеваемости.
10	Эпидемиологический надзор. Эпидемиологическая диагностика	Основные направления эпидемиологического надзора. Особенности эпидемиологического надзора при инфекциях антропонозной и зооантропонозной природы. Информация, необходимая для эпидемиологической диагностики. Основные этапы эпидемиологической диагностики. Использование результатов эпидемиологической диагностики для планирования целенаправленных профилактических и противоэпидемических мероприятий.
11	Эпидемиология антропонозных кишечных инфекций	Брюшной тиф и паратифы А и В. Холера. Эшерихиозы и другие острые кишечные заболевания, вызываемые условно-патогенными возбудителями. Дизентерия (шигеллез). Вирусные гепатиты А, Е. Энтеровирусные инфекции (полиомиелит, геморрагический конъюнктивит и др.). Ротавирусная и другие вирусные кишечные инфекции. Ботулизм.

Эпидемиология		
1	Организация и анализ противоэпидемической работы санэпидслужбы	Организация работы эпидемиологического отдела и отдела особо опасных инфекций санитарно-эпидемиологической службы. Организация работы врача-эпидемиолога и помощника эпидемиолога. Основы описательной и аналитической эпидемиологии. Противоэпидемический режим в бактериологических, вирусологических лабораториях и лабораториях особо опасных инфекций. Анализ противоэпидемической работы санэпидслужбы. Порядок ведения основных учетно-отчетных документов. Внедрение инновационных технологий.
2	Госпитальная эпидемиология	Организация плановой работы врача-эпидемиолога по контролю за санитарно-эпидемиологическим режимом в лечебно-профилактических учреждениях. Инфекционный контроль за внутрибольничными инфекциями.
3	Организация иммунопрофилактики в РК	Роль санитарно-эпидемиологической службы в организации иммунопрофилактики. Связь эпидотдела СЭС с поликлиниками, тубдиспансерами и другими медицинскими учреждениями независимо от формы собственности по организации прививочного дела. Организация иммунопрофилактики среди детского и взрослого населения. Планирование профилактических прививок. Прививки будущего.
4	Планирование и организация дезинфекционных, дератизационных, дезинсекционных мероприятий	Формы и методы планирования. Принципы планирования и финансирования. Формы и методы контроля за выполнением планируемых мероприятий. Значение дезинфекционных, дератизационных, дезинсекционных мероприятий в борьбе с инфекционными болезнями. Взаимодействие дезинфекционных, дератизационных, дезинсекционных учреждений и подразделений с лечебно-профилактическими учреждениями и ведомственными службами. Показатели деятельности подразделений, критерии оценки, пути совершенствования. Организация и проведение заключительной, текущей и профилактической дезинфекции. Критерии оценки качества.
5	Организация работы централизованных	Организация работы централизованных стерилизационных отделений (ЦСО). Роль и задачи ЦСО

13	Құрылыста және құрылыс материалдары өндірісіндегі еңбек гигиенасы	Технологиялық процестің ерекшеліктері. Негізгі және қосымша мамандар және олардың гигиеналық сипаттамасы. Негізгі кәсіптік зияндар және олардың гигиеналық бағасы. Кәсіптік және өндіріске тәуелді аурулар. Құрылыста, құрылыс материалдар өндірісінде, әсіресе полимерлі заттарды дайындайтын жұмысшылардың еңбек жағдайын оңтайландыру және сауықтыру шаралары.
14	Тау кең, кең өндіруші, көмір өндірісіндегі еңбек гигиенасы. Қара және түрлі түсті металлургиядағы еңбек гигиенасы	Технологиялық процестің ерекшеліктері. Негізгі және қосымша мамандар және олардың гигиеналық сипаттамасы. Негізгі кәсіптік зияндар және олардың гигиеналық бағасы. Кәсіптік және өндіріске тәуелді аурулар. Тау кең, кең өндіруші, көмір өндірісіндегі, қара және түсті металлургия жұмысшыларының еңбек жағдайын оңтайландыру және сауықтыру шаралары.
15	Ауыл шаруашылығындағы еңбек гигиенасы	Технологиялық процестің ерекшеліктері. Негізгі және қосымша мамандар және олардың гигиеналық сипаттамасы. Негізгі кәсіптік зияндар және олардың гигиеналық бағасы. Кәсіптік және өндіріске тәуелді аурулар. Ауыл шаруашылығындағы жұмысшыларының еңбек жағдайын оңтайландыру және сауықтыру шаралары.
16	Жеңіл және тағам өндірісіндегі еңбек гигиенасы	Технологиялық процестің ерекшеліктері. Негізгі және қосымша мамандар және олардың гигиеналық сипаттамасы. Негізгі кәсіптік зияндар және олардың гигиеналық бағасы. Кәсіптік және өндіріске тәуелді аурулар. Жеңіл және тағам өндірісіндегі жұмысшыларының еңбек жағдайын оңтайландыру және сауықтыру шаралары.
17	Транспорт еңбегінің гигиенасы мен физиологиясы. Әйелдер мен жасөспірімдер еңбегінің гигиенасы	Негізгі және қосымша мамандар және олардың гигиеналық сипаттамасының ерекшеліктері. Негізгі кәсіптік зияндар және олардың гигиеналық бағасы. Кәсіптік және өндіріске тәуелді аурулар. Транспорттағы жұмысшыларының еңбек жағдайын оңтайландыру және сауықтыру шаралары. Еңбек процесі ауырлығының көрсеткіштері. Еңбек процесі ыңталығының көрсеткіштері. Жұмыс орының эргономикалық бағасы. Еңбек процесінің жоғарыда көрсетілген факторларының сандық өлшемі мен бағасы. Еңбек істеу және демалыс тәртібін оңтайландыру: смена ішіндегі

		еңбек пен демалыс арасындағы күнтізбесі, үзілістің ұзақтығы, әйелдер мен жасөспірімдер жұмыс уақытында оларды үлестіруді бағалауына арналған көрсеткіштер. Смена арасындағы демалыс түрлері. Жұмыс істеу және демалысқа дайындалған күнтізбегі тиімділігінің критерийлері. Әйелдер мен жасөспірімдердің жұмыс орнын ұйымдастыру және құрылғылар конструкциясына қойылатын эргономикалық талаптары. Жұмыс орны тиімділігін бағалау. Жұмыс істеу қабілеті төзімділігін сақтауға арналған шаралар. Әйелдер мен жасөспірімдердің еңбек істеу және демалыс тәртібін оңтайландыруына арналған шаралар.
18	Атмосфера ауасының гигиеналық сипаттамасы	Атмосфералық ауа ластануының жалпы мәселелері және атмосфералық ластануды нормасын шығарудың гигиеналық принциптері. Өндіріс қалдықтарын тарату заңдылықтары және оларды практикалық істе тіркеу. Ластану көзі ретінде өнеркәсіптің және автотранспорттың кейбір салаларының гигиеналық сипаттамасы. Атмосфералық ауаны қорғаудың жалпы шаралары.
19	Сумен қамтамасыз етудің гигиенасы. Су қоймаларының гигиеналық сипаттамасы	Ішетін ауыз су нормасының гигиеналық негіздері. Орталықтандырылған ауыл шаруашылық-ауыз су көздерінің гигиеналық бағасы. Орталықтандырылған және децентрализацияланған сумен қамтамасыз етуді ұйымдастырудың гигиеналық талаптары. Су нысаналарының санитарлық жағдайының жалпы мәселелері, оларды шешу перспективалары. Су қоймалары суындағы зиянды заттардың гигиеналық нормалау принциптері. Су қоймалары суларынан іркінді қалдық сулардан тазарту жағдайының гигиеналық қадағалауы. Су қоймаларының санитарлық тұрғыдан қорғаудың шаралары.
20	Топырақтың гигиеналық сипаттамасы және тұрғылықты орындардың санитарлық тазалығы	ТБО және ТПО жинақтау, айыру және залалсыздандыру әдістерінің гигиеналық бағалауы мен қазіргі уақыттағы жағдайы, жинақталуды нормалау. Топырақ гигиенасы және тұрғылықты орындарды тазарту аясындағы мемлекеттік санитарлық қадағалау.

7	Планирование работы и анализ деятельности УСЭН	Планирование работы и анализ деятельности УСЭН.
8	Санитарно-эпидемиологическая экспертиза и гигиеническая оценка факторов среды обитания.	Санитарно-эпидемиологическая экспертиза и особенности гигиенической оценки факторов среды обитания.
9	Профессиональная патология: общие вопросы организации службы, организация совместной работы профпатологов и врачей, обслуживающих рабочих, со специалистами УСЭН	Профессиональная патология: общие вопросы организации службы, организация совместной работы профпатологов и врачей, обслуживающих рабочих, со специалистами УСЭН. Профпатологические центры. Связь с департаментами и управлениями Госсанэпиднадзора соответствующего региона и профпатологическими центрами. Понятие о профессиональной заболеваемости и ее определение. Организация и проведение учета, расследования и регистрации профессиональных заболеваний. ВТЭК.
10	Санитарная статистика с анализом заболеваемости	Санитарная статистика с анализом заболеваемости в санитарной охране окружающей среды. Санитарная статистика в гигиенических исследованиях. Определение гигиенической эффективности мероприятий.
11	Анализ заболеваемости с временной утратой трудоспособности (ВУТ)	Материал, используемый для анализа заболеваемости. Единицы наблюдения. Абсолютные и относительные величины. Интенсивные и экстенсивные показатели. Заболеваемость с ВУТ. Методика исследования, основные показатели, методы их определения и характеристика. Классификация уровней заболеваемости с ВУТ.
12	Обмен опытом работы. Учетно-отчетная документация УСЭН на государственном языке	Категория УСЭН. Практика контроля работы помощников санитарных врачей. Совместная работа с Центром санитарно-эпидемиологической экспертизы. Практика подготовки и работы с общественностью. Новые инновационные методы и формы работы. Нормативно-техническая база на государственном языке. Методические пособия методические рекомендации на государственном языке по разделам гигиены.

12	Организация работы лабораторного отделения по гигиене детей и подростков	Организация работы лабораторного отделения по гигиене детей и подростков.
Социальная гигиена, организация и управление госсанэпидслужбой		
1	Социальная гигиена. Общественное здоровье и здравоохранение	Теоретические основы социальной гигиены. Здоровье человека как социальная ценность и общественная категория. Политика в общественном здоровье и здравоохранении. Стратегия ВОЗ по достижению здоровья в 21 веке.
2	Основные направления реформы отрасли здравоохранения. Государственная программа реформирования и развития здравоохранения.	Реформирование системы здравоохранения в РК. Государственные программы по охране здоровья граждан и развитию здравоохранения. Стратегия развития «Казахстан-2030». Государственная программа «здоровье народа». Региональные программы.
3	Актуальные вопросы укрепления здоровья	Социальные аспекты здоровья. Факторы, формирующие здоровье. Рациональное питание и физическая активность, как факторы здорового образа жизни. Проблемы инвалидности в РК. Теории и модели укрепления здоровья. Политика ВОЗ по профилактике факторов риска.
4	Современные аспекты профилактики табакокурения, борьбы и профилактики со СПИД, наркомании, алкоголизма и др.	Современные аспекты профилактики табакокурения, борьбы и профилактики со СПИД, наркомании и др.
5	Современная санитарно-эпидемиологическая обстановка в Республике Казахстан.	Современная санитарно-эпидемиологическая обстановка в Республике Казахстан. Задачи и организация государственной санитарно-эпидемиологической службы. Правовые основы деятельности санэпидслужбы. Международный опыт. Роль санитарно-эпидемиологической службы в деле охраны здоровья населения. Основные положения главных законов и правительственных постановлений по охране здоровья населения.
6	Организационная структура и функции органов госсанэпиднадзора.	Организационная структура и функции органов госсанэпиднадзора. Права и обязанности должностных лиц санитарно-эпидемиологической службы, предусмотренные документами и должностными инструкциями.

21	Тұрғылықты орындарды жоспарлау гигиенасы. Тұрғылықты, қоғамдық ғимараттардың, емдеу-профилактикалық мекемелердің гигиенасы	Табиғи-климат жағдайының гигиеналық бағасы. Тұрғылықты жерлерді жоспарлау гигиенасында жердің рельефін бағалау және гигиеналық маңызы. Тұрғылықты жерлер территориясының функционалды зоналар гигиеналық мәселелері, санитарлық-қорғаныстық зоналарды ұйымдастыру. Тұрғылықты аудандар мен шағын аудандар, ауыл тұрғын жерлерін жоспарлау және жақсы жабдыкталудың гигиеналық мәселелері. Емдеу-профилактикалық мекемелер ғимараттардың гигиенасы.
22	Рациональды тамақтану	Рационалды тамақтанудың теориялық негіздері және денсаулық жағдайын зерттеу әдістері. Емдеу-профилактикалық және диеталық тамақтануды бақылауды ұйымдастыру.
23	Тағамдық уланулар мен олардың алдын алуы. Тағамдағы генетикасы бөтен заттар	ҚР тағамдық улануларды талдау. Микробтық этиологиясы бар тағамдық уланулардың жіктелуі. Микробтық емес тағамдық уланулар. Тағамдық улануларды тексеру. Минералды удобрениялар қолданудың және тағамдық өнімдердің сапасы туралы мемлекеттік санитарлық қадағалау. Тағам өнімдеріндегі ауыр металдардың тұздары және оларды сараптау. Тағамдық қоспалары, пестицидтер қолданудың және тағам өнімдерінің қалдық заттарының, тағам өнімдерімен байланысатын полимералық материалдарды қолданудың мемлекеттік санитарлық қадағалауы.
24	Тағам өнімдерінің гигиеналық талаптары және тамақ өнеркәсібі мекемелерінің мемлекеттік санитарлық қадағалауы	Сүт, ет, балық, консервілер, кондитерлік өнімдері, сыра алкогольсіз сусындардың гигиенасы. Тағамдық өнімдерінің технологиялық процестеріне, қондырғылар, тары, инвентарға қойылатын гигиеналық талаптар.
25	Қоғамдық тамақтану және сауда мекемелерінің мемлекеттік санитарлық қадағалауы	Шикі заттардың сапасына, суық және жылытумен өндеуіне, сақтау жағдайына қойылатын гигиеналық талаптар. Азық-түлік базарына қойылатын гигиеналық талаптар. Қоғамдық тамақтану мекемелерінің санитарлық тазартуына және күн тәртібіне қойылатын гигиеналық талаптар.
26	Тамақ өндірісі мекемелеріндегі еңбек гигиенасы. Тағам	Тамақ өнеркәсібіне қарасты қауіпті және зиянды өндірістік факторлары. Алдын ала және кезеңді медициналық тексерулер. Тағам өнімдерінің

	өнімдерінің гигиеналық сараптамасы	гигиеналық сараптамасын ұйымдастыру. Тағам өнімдерінің сараптамасы бойынша қызметтерді ажырату.
27	Мектепке дейінгі балалар мекемелері мен орта мектептердің предупредительного санитарлық қадағалау негіздері мен санитарлық-гигиеналық талаптары	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасының предупредительного санитарлық қадағалау негіздері және мектепке дейінгі балалар мекемелері мен орта мектептерге қойылатын санитарлық-гигиеналық талаптары.
28	Бала бақша мекемелері мен орта мектепті жоспарлау, жақсы абаттандыру және құралдармен жабдықтаудың гигиеналық талаптары	Бала бақша мекемелері мен орта мектепті жоспарлау, жақсы абаттандыру және құралдармен жабдықтаудың гигиеналық талаптары.
29	Балалардың даму ерекшеліктері, мектепке дейінгі мекемелер мен орта мектептерде оқыту және тәрбиелеудің гигиеналық негіздері. Балалар мен жасөспірімдердің физиологиялық негіздер мен тамақтану гигиенасы	Балалардың және жасөспірімдердің денсаулық жағдайы, өсіп-жетілуі, физикалық дамуы. Денсаулық жағдайын кешенді бағалау. Орта мектептің, интернаттардың, гимназия, лицейлердің және т.б. оқу процесін, оқу сабақтары мен күн тәртібін ұйымдастырудың гигиеналық талаптары. Еңбек тәртібі, оқуы мен кәсіптік білім беру гигиенасы. Рационалды тамақтану негіздері. Балалар тамақтануында әр тағамдық заттың рөлі. Әр бір жастағы балалардың тамақтануының физиологиялық нормасы. Тамақтану меню дайындаудың негізгі принциптері және тамақ рационын талдау және есептеу әдісі. Мектепке дейінгі балалар мекемелері мен орта мектептерде тамақтануды бақылау жөнінде мемлекеттік санитарлық эпидемиологиялық сараптама басқармасы жұмысының мазмұны.
30	Санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулерді жоспарлау және ұйымдастыру	Санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулерді жоспарлау және ұйымдастыру. Гигиеналық зертханалық зерттеулердің халықаралық стандарттары. Санитарлық-гигиеналық зертханалық зерттеулерде инновациялық технологиялар еңгізу.
31	Еңбек гигиенасы саласы бойынша зертханалық жұмыстарды ұйымдастыру. Еңбек гигиенасының	Еңбек гигиенасы саласы бойынша зертханалық жұмыстарды ұйымдастырудың негізгі принциптері. Зерттеу әдістері мен құралдар. Зерттеу сапасын бақылау. Еңбек гигиенасының жеке мәселе-

4	Методы подхода к определению вредных веществ, встречающихся в воздухе рабочей зоны различных производств	Основные методы подхода к определению вредных веществ, аэрозолей встречающихся в воздухе рабочей зоны различных производств. Определение органических веществ хроматографическими методами исследования. Методы определения проб воздуха, металлов, окиси кремния. Определение органических соединений различных классов.
5	Организация работы лабораторного отделения по коммунальной гигиене	Основные принципы организации работы лабораторного отделения по коммунальной гигиене. Основные приборы для отбора проб воздуха, воды, почвы и методы исследования.
6	Методические подходы к определению вредных веществ в окружающей среде	Методические подходы к определению вредных веществ в окружающей среде.
7	Организация работы лабораторного отделения по гигиене питания	Организация гигиенической экспертизы пищевых продуктов. Выводы о пригодности пищевых продуктов для пищевых целей. Лабораторная техника.
8	Органолептические методы исследования пищевых продуктов	Органолептические методы исследования пищевых продуктов (внешний вид, консистенция, цвет, запах, вкус, температура, пробная варка).
9	Физико-химические методы исследования пищевых продуктов	Химические методы (весовой, объемный анализы, методы окисления и восстановления). Фотометрия, ионометрия (рН-метрия), спектрофотометрия, вольтамперметрия. Работа на сульфате. Работа на экотесте ВА. Высокоэффективная жидкостная хроматография (ВЭЖХ). Хроматографический метод определения микропримесей алкогольной продукции.
10	Лабораторный контроль за рациональным питанием населения	Исследования пищевых рационов с расчетами меню-раскладов, определением белка. Работа на современных приборах.
11	Лабораторный контроль за качеством пищевых продуктов, в общественном питании	Лабораторный контроль за качеством пищевых продуктов: молока и молочных продуктов, мяса и мясных продуктов, рыбы и рыбных продуктов, консервов, кондитерских изделий, хлеба и хлебобулочных изделий, напитков, пищевых жиров и др. Лабораторный контроль за качеством в общественном питании: сырье, полуфабрикаты, готовые блюда, кулинарные изделия и др.

33	Основы предупредительного санитарного надзора и санитарно-гигиенические требования к ДДУ и ОШ	Основы предупредительного санитарного надзора в гигиене детей и подростков и санитарно-гигиенические требования к ДДУ и ОШ.
34	Гигиенические требования к планировке, благоустройству и оборудованию ДДУ и ОШ	Гигиенические требования к планировке, благоустройству и оборудованию ДДУ и ОШ.
35	Особенности развития детей, гигиенические основы обучения и воспитания в ДДУ и ОШ	Рост, развитие и состояние здоровья детей и подростков, физическое развитие. Комплексная оценка состояния здоровья. Гигиенические требования к организации учебного процесса, режима учебных занятий и режима дня (ОШ, школ, интернат, гимназии и др.). Гигиена трудового воспитания, обучения и профессионального образования.
36	Физиологические основы и гигиена питания детей и подростков	Основы рационального питания. Роль отдельных пищевых веществ в питании детей. Физиологические нормы питания детей разного возраста. Основные принципы составления меню и методика подсчета и анализ пищевых рационов. Содержание работы УГСЭН по контролю за питанием в ДДУ и ОШ.
Санитарно-гигиенические лабораторные исследования		
1	Планирование и организация санитарно-гигиенических лабораторных исследований	Планирование и организация санитарно-гигиенических лабораторных исследований. Международные стандарты гигиенических лабораторных исследований. Внедрение инновационных технологий в санитарно-гигиенических лабораторных исследованиях.
2	Организация работы лабораторного отделения по гигиене труда	Основные принципы организации работы лабораторного отделения по гигиене труда. Приборы и методы исследования. Контроль качества исследований.
3	Вопросы частной гигиены труда и обеспечение лабораторного контроля труда в ведущих отраслях народного хозяйства	Вопросы частной гигиены труда и обеспечение лабораторного контроля труда в ведущих отраслях народного хозяйства. Гигиена и токсикология пестицидов, минеральных удобрений, полимерных строительных материалов. Общие вопросы санитарно-химического анализа.

	жеке мәселелері және халық шаруашылығының жетекші салаларының еңбегін зертханалық бақылауын қамтамасыз ету	лері және халық шаруашылығының жетекші салаларының еңбегін зертханалық бақылауын қамтамасыз ету. Пестицидтер, минералды удобрениялар, полимерлі құрылыс материалдардың гигиенасы мен токсикологиясы. Санитарлық-химиялық анализдің жалпы сұрақтары.
32	Әртүрлі өндірістің жұмыс аймағы ауасынан зиянды заттарды анықтаудың әдістемелік ұстанымдары	Әртүрлі өндірістің жұмыс аймағы ауасынан зиянды заттарды, аэрозолдерді анықтаудың негізгі әдістері. Органикалық заттарды хроматографиялық зерттеу әдісімен анықтау. Ауа құрамын, металдар, кремний тотықтарын анықтау әдістері. әртүрлі кластағы органикалық қосылыстарды анықтау.
33	Коммуналды гигиенасы саласы бойынша зертханалық жұмыстарды ұйымдастыру. Қоршаған ортадан зиянды заттарды анықтаудың әдістемелік ұстанымдары	Коммуналды гигиенасы саласы бойынша зертханалық жұмыстарды ұйымдастырудың негізгі принциптері. Ауа, су, топырақ сынама-сын алуға арналған негізгі құралдар және оларды зерттеу әдістері. Қоршаған ортадан зиянды заттарды анықтаудың әдістемелік ұстанымдары.
34	Тағам гигиенасы саласы бойынша зертханалық жұмыстарды ұйымдастыру	Тағам өнімдерінің гигиеналық сараптауын ұйымдастыру. Тағамдық мақсат үшін тағам өнімдері жарамдығы туралы тұжырымдар. Зертханалық техника.
35	Тағам өнімдерін зерттеуінің органолептикалық әдістері. Тағам өнімдерін зерттеуінің физикалық-химиялық әдістері	Тағам өнімдер тексеруінің органолептикалық әдістері (сыртқы кел беті, консистенциясы, түсі, иісі, дәмі, температура, сынақтық қайнату). Химиялық әдістері (салмақтық, көлемді талдаулар, тотығу және тотықсыздану әдістері). Фотометрия, ионометрия (рН-метрия), спектрофотометрия, вольтамперметрия. Сульфат көмегімен жұмыс. Экотест ВА жұмыс. Жоғары тиімді сұйықтық хроматография (ВЭЖХ). Алкоголь өнімдері құрамындағы микрোকоспаларды хроматографиялық әдіспен анықтау.
36	Халықтың тиімді тамақтанудың зертханалық бақылауы. Тағам өнімдері, қоғамдық тамақтану сапасының зертханалық бақылауы	Меню, белоктарды анықтау арқылы тағам рациондарын тексеру. Заманауи құрылғыларда жұмыс істеу ерекшеліктері. Тағам өнімдері сапасының зертханалық бақылауы: сүт және сүт өнімдері, ет және ет өнімдері, балық және балық өнімдері, консервілері, кондитер тағамдары, нан және нан өнімдері, сусындар, ас майлары және т.б.

		Қоғамдық тамақтану сапасының зертханалық бақылауы: шикі зат, жартылай дайындалған өнімдер, пісірілген дайын тағамдар, кулинария өнімдері және т.б.
37	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы зертханалық бөлімінің жұмысын ұйымдастыру	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы зертханалық бөлімінің жұмысын ұйымдастыру. Мектепке дейінгі балалар мекемелері, орта мектептердің, интернаттардың және т.б. санитарлық гигиеналық зертханалық зерттеу ерекшеліктері.
38	Әлеуметтік гигиена. Қоғамдық денсаулық және қоғамдық денсаулық сақтау саласы	Әлеуметтік гигиенаның теориялық негіздері. Адам денсаулығы әлеуметтік құндылық пен қоғамдық категория ретінде. Қоғамдық денсаулық пен қоғамдық денсаулық сақтау саланың саясаты. 21 ғасырда денсаулықты ұстанудың БДСҰ стратегиясы.
39	Денсаулық сақтау саласы реформасының негізгі бағыттары. Денсаулық сақтау саласын реформалау және одан әрі дамытудың мемлекеттік бағдарламасы	ҚР денсаулық сақтау саласы жүйесін реформалау. Тұрғындар денсаулығын қорғау және денсаулық сақтау саласын дамытуға арналған мемлекеттік бағдарламалар. «Қазақстан-2030» даму стратегиясы. «Халық денсаулығы» мемлекеттік бағдарламасы. Аумақтық бағдарламалар. Жол карталары.
40	Денсаулықты одан әрі нығайтудың өзекті мәселелері	Денсаулықтың әлеуметтік аспектілері. Денсаулықты қалыптастыратын факторлар. Салауатты өмір сүру факторы ретінде рационалды тамақтану, дене шынықтыруды қарастыру. ҚР мүгедектердің мәселелері. Денсаулықты нығайту жөніндегі теориялар мен моделдер. Қауіпті факторлардың алдын алудағы БДСҰ саясаты.
41	Темекі шешудің, ЖИТС, нашақорлық, маскүнемдік және т.б. күресу және алдын алудың қазіргі таңдағы аспектілері	Темекі шешудің, ЖИТС, нашақорлық, маскүнемдік және т.б. күресу және алдын алудың қазіргі таңдағы аспектілері.
42	Қазақстан Республикасында қазіргі уақыттағы санитарлық-эпидемиологиялық жағдайы	Қазақстан Республикасында қазіргі уақыттағы санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің міндеттері мен ұйымдастыруы. Санитариялық-эпидемиологиялық қызметтің құқықтық негіздері. Халықаралық тәжірибе. Халықтың денсаулығын қорғау аясында санитарлық-эпидемиологиялық

		зонирования территории населенных мест, организация санитарно-защитных зон.
25	Гигиена жилых, общественных зданий и лечебно-профилактических учреждений	Гигиенические вопросы планирования и благоустройства жилых районов и микрорайонов, сельских населенных мест. Гигиена зданий лечебно-профилактических учреждений.
26	Рациональное питание	Теоретические основы рационального питания и методы изучения состояния здоровья. Организация контроля за лечебно-профилактическим и диетическим питанием.
27	Пищевые отравления и их профилактика	Анализ пищевых отравлений в РК. Классификация пищевых отравлений микробной этиологии. Пищевые отравления немикробной этиологии. Расследование пищевых отравлений.
28	Чужеродные вещества в пище	Государственный санитарный надзор за использованием минеральных удобрений и качеством пищевых продуктов. Соли тяжелых металлов в пищевых продуктах с экспертизой. Государственный санитарный надзор за применением пищевых добавок, пестицидов и остаточными количествами их в пищевых продуктах, за применением полимерными материалами, контактирующими с пищевыми продуктами.
29	Гигиенические требования к пищевым продуктам и ГСН за предприятиями пищевых отраслей промышленности	Гигиена молока, мяса, рыбы, консервов, кондитерских изделий, пиво-безалкогольных напитков. Гигиенические требования к технологическим процессам пищевых продуктов, к санобработке оборудования, тары, инвентаря.
30	Государственный санитарный надзор за предприятиями общественного питания и торговли	Гигиенические требования к качеству и условиям хранения, холодной и тепловой обработке сырья. Гигиенические требования к продовольственным рынкам. Гигиенические требования к санобработке и режиму предприятий общепита.
31	Гигиена труда на предприятиях пищевой промышленности	Опасные и вредные производственные факторы, характерные для предприятий пищевой промышленности. Предварительные и периодические медосмотры.
32	Гигиеническая экспертиза пищевых продуктов	Организация гигиенической экспертизы пищевых продуктов. Разграничение функций по экспертизе пищевых продуктов.

		режимов труда и отдыха: показатели для оценки внутрисменных режимов труда и отдыха, длительность перерывов их распределение в течение рабочего дня женщин и подростков. Форма внутрисменного отдыха. Критерии рациональности разработанного режима труда и отдыха. Эргономические требования к конструкции оборудования и организации рабочих мест женщин и подростков. Оценка оптимальности рабочего места. Мероприятия по сохранению устойчивой работоспособности. Мероприятия по рационализации режима труда и отдыха женщин и подростков.
20	Гигиеническая характеристика атмосферного воздуха	Общие вопросы загрязнения атмосферного воздуха и гигиенические принципы нормирования атмосферных загрязнений. Закономерности распространения промышленных выбросов и их учет в практической деятельности. Гигиеническая характеристика отдельных отраслей промышленности и автотранспорта как источника загрязнения. Общие меры по охране атмосферного воздуха.
21	Гигиена водоснабжения	Гигиенические основы нормирования качества питьевой воды. Гигиеническая оценка источников централизованного хозяйственно-питьевого водоснабжения. Гигиенические требования к организации централизованного и децентрализованного водоснабжения.
22	Гигиеническая характеристика водных объектов	Общие вопросы санитарного состояния водных объектов, перспективы их решений и принципы гигиенического нормирования вредных веществ в воде водных объектов. Гигиеническая оценка условий отведения сточных вод в водные объекты. Мероприятия по санитарной охране водных объектов.
23	Гигиеническая характеристика почвы и санитарная очистка населенных мест	Современное состояние и гигиеническая оценка методов сбора и удаления и обезвреживания ТБО и ТПО, нормирование накопления. Государственный санитарный надзор в области гигиены почвы и очистки населенных мест.
24	Гигиена планирования населенных мест	Гигиеническая оценка природно-климатических условий. Гигиеническое значение и оценка рельефа местности в гигиене планировки населенных мест. Гигиенические вопросы функционального

		кызметтің рөлі. Халықтың денсаулығын қорғау аясында басты заңдар мен үкімет қаулыларының негізгі ұстанымдары.
43	Мемлекеттік санитарлық эпидемиологиялық қадағалау органдардың ұйымдастыру құрылымы мен қызметтері. Санитарлық эпидемиологиялық қадағалау басқармасы жұмысын жоспарлау және талдау	Мемлекеттік санитарлық эпидемиологиялық қадағалау органдардың ұйымдастыру құрылымы мен қызметтері. Құжаттар мен лауазымды әдістемелерге негізделген санитарлық эпидемиологиялық қызметтегі жұмысшылардың құқықтары мен міндеттері. Санитарлық эпидемиологиялық қадағалау басқармасы жұмысын жоспарлау және талдау.
44	Санитарлық-эпидемиологиялық сараптама және өмір сүру орта факторларына гигиеналық баға беру	Санитарлық-эпидемиологиялық сараптама және өмір сүру орта факторларына гигиеналық баға беру ерекшеліктері.
45	Кәсіптік патология: осы қызметті ұйымдастырудың жалпы мәселелері, жұмысшыларды тексеретін дәрігерлер мен профпатологтардың, МСЭК мамандарымен өзара жұмыстарын ұйымдастыру. Дертті талдауымен жүргізілетін санитарлық статистика	Кәсіптік патология: осы қызметті ұйымдастырудың жалпы мәселелері, жұмысшыларды тексеретін дәрігерлер мен профпатологтардың, МСЭК мамандарымен өзара жұмыстарын ұйымдастыру. Профпатологиялық орталықтар. Профпатологиялық орталықтар мен нақты аймақтардағы мемлекеттік санэпид қадағалау департаменті мен басқармалар арасындағы байланыстар. Кәсіптік дерттер туралы түсініктер. Кәсіптік ауруларды анықтау, тексеру және тіркеу жұмыстарын ұйымдастыру. ВТЭК. Қоршаған ортаның санитарлық қорғауда дертті талдауымен жүргізілетін санитарлық статистика. Гигиеналық зерттеулердегі санитарлық статистика. Шаралардың гигиеналық тиімділігін анықтау.
46	Уақытша еңбекке жарамдылықты жоғалтуына әкелетін ауруларды талдау (УЕДЖ)	Дертті талдауға қолданатын материалдар. Анықтамалар бірлігі. Абсолютті және салыстырмалы өлшемдер. Интенсивті және экстенсивті көрсеткіштер. Уақытша еңбекке жарамдылықты жоғалтуына әкелетін аурулар. Зерттеу әдістері, негізгі көрсеткіштері, олардың сипаттамасы және анықтау әдістері. Уақытша еңбекке жарамдылықты жоғалтуына әкелетін аурулардың жіктелуі.

47	Жұмыс тәжірибесімен алмасу. Мемлекеттік тілде МСЭҚ есеп тіркеу-есеп беру құжаттарды рәсімдеу	МСЭҚ категориясы. Санитарлық дәрігерлер көмекшілерінің жұмысын қадағалау тәжірибесі. Санитарлық-эпидемиологиялық сараптама Орталықтарымен бірге өткізетін жұмыстар. Көпшілікпен жұмыс істеу тәжірибесі. Жұмыстың жаңа инновациялық әдістері мен түрлері. Мемлекеттік тілдегі нормативті-техникалық базасы. Гигиена тараулары бойынша мемлекеттік тілде дайындалған әдістемелік құралдар мен әдістемелік ұсыныстар.
Эпидемиология		
1	Санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің эпидемияға қарсы жұмыстарын ұйымдастыру және талдау	Санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің эпидемиологиялық және аса қауіпті инфекциялар бөлімдері жұмыстарын ұйымдастыру. Эпидемиолог-дәрігердің және эпидемиолог көмекшісі жұмыстарын ұйымдастыру. Баяндаушы және аналитикалық эпидемиология негіздері. Бактериологиялық, вирусологиялық зертханаларда және аса қауіпті инфекциялар зертханасындағы эпидемияға қарсы тәртібі. Санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің эпидемияға қарсы жұмысты талдау. Негізгі тіркеу-есеп беру құжаттарды рәсімдеу тәртібі. Инновациялық технологияларды еңгізу.
2	Ауруханаішілік эпидемиология	Емдеу-профилактикалық мекемелерде санитарлық-эпидемиологиялық тәртіпті бақылау жөнінде эпидемиолог-дәрігердің жоспарлы жұмысын ұйымдастыру. Ауруханаішілік инфекцияларға инфекциялық бақылауы.
3	ҚР иммунопрофилактиканы ұйымдастыру	Иммунопрофилактиканы ұйымдастыруда санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің рөлі. Егу жұмыстары жөнінен СЭС эпидемиологиялық бөлімшесімен жекешендіру формасына қарамастан емханалардың, тубдиспансердің және басқа да медициналық мекемелердің өзара байланысы. Ересектер және балалар арасында иммунопрофилактиканы ұйымдастыру. Профилактикалық егулерді жоспарлау. Келешек вакциналар.
4	Дезинфекциялық, дератизациялық, дезинсекциялық	Жоспарлау түрлері мен әдістері. Жоспарлау және қаржылау принциптері. Жоспарлаған істердің орындалуын қадағалау әдістері мен түрлері. Ин-

		вредности и их гигиеническая оценка. Профессиональные и производственно обусловленные заболевания. Мероприятия по оптимизации и оздоровлению условий труда и работающих в строительстве и при производстве стройматериалов, особенно полимерных.
16	Гигиена труда в горно-рудной, горнодобывающей и угольной промышленности. Гигиена труда в черной и цветной металлургии	Особенности технологического процесса. Основные и вспомогательные профессии и их гигиеническая характеристика. Основные профессиональные вредности и их гигиеническая оценка. Профессиональные и производственно обусловленные заболевания. Мероприятия по оптимизации и оздоровлению условий труда и работающих в горнорудной, горнодобывающей и угольной промышленности, черной и цветной металлургии.
17	Гигиена труда в сельском хозяйстве	Особенности технологического процесса. Основные и вспомогательные профессии и их гигиеническая характеристика. Основные профессиональные вредности и их гигиеническая оценка. Профессиональные и производственно обусловленные заболевания. Мероприятия по оптимизации и оздоровлению условий труда в сельском хозяйстве.
18	Гигиена труда в легкой и пищевой промышленности	Особенности технологического процесса. Основные и вспомогательные профессии и их гигиеническая характеристика. Основные профессиональные вредности и их гигиеническая оценка. Профессиональные и производственно обусловленные заболевания. Мероприятия по оптимизации и оздоровлению условий труда и работающих в легкой и пищевой промышленности.
19	Гигиена и физиология труда на транспорте. Гигиена труда женщин и подростков	Особенности основных и вспомогательных профессий и их гигиеническая характеристика. Основные профессиональные вредности и их гигиеническая оценка. Профессиональные и производственно обусловленные заболевания. Мероприятия по оптимизации и оздоровлению условий труда и работающих на транспорте. Показатели тяжести трудового процесса. Показатели напряженности трудового процесса. Эргономическая оценка рабочих мест. Количественное измерение и оценка вышеуказанных факторов трудового процесса. Рационализация

8	Физические производственные факторы	Гигиенические характеристики шума, ультра- и инфразвука. Акустические понятия, единицы измерения и классификация. Шумоизмерительные приборы, измерение шума на рабочих местах. Неионизирующие излучения.
9	Характеристика вибрационного фактора	Характеристика вибрационного фактора, единицы измерения, классификация и нормирование. Методика и приборы измерения производственной вибрации.
10	Действие физических факторов на организм работающих	Особенности воздействия на организм работающих физических факторов производственной среды и вызываемые заболевания. Меры профилактики. Предварительные и периодические медицинские осмотры. Применение средств индивидуальной защиты.
11	Производственная пыль и гигиеническая характеристика пылевого фактора	Производственная пыль и гигиеническая характеристика пылевого фактора. Общие меры борьбы с пылью и профилактика вредного воздействия пыли.
12	Химические и биологические факторы производственной среды	Основы профессиональной токсикологии, классификация, особенности действия на организм работающих. Принципы гигиенического нормирования и методы контроля, профилактика воздействия.
13	Гигиена труда в машиностроении и приборостроении	Гигиена труда в нефтехимической, нефтяной, нефтеперерабатывающей и газовой промышленности.
14	Гигиена труда в нефтехимической, нефтяной, нефтеперерабатывающей и газовой промышленности	Гигиена труда в нефтехимической, нефтяной, нефтеперерабатывающей и газовой промышленности. Особенности технологического процесса. Основные и вспомогательные профессии и их гигиеническая характеристика. Основные профессиональные вредности и их гигиеническая оценка. Профессиональные и производственно обусловленные заболевания. Мероприятия по оптимизации и оздоровлению условий труда и работающих в машиностроении и приборостроении, нефтехимической, нефтяной, нефтеперерабатывающей и газовой промышленности.
15	Гигиена труда в строительстве и при производстве строительных материалов	Особенности технологического процесса. Основные и вспомогательные профессии и их гигиеническая характеристика. Основные профессиональные

	шараларды жоспарлау және ұйымдастыру. Орталықтандырылған стерилизациялық бөлімдер жұмыстарын ұйымдастыру	фекциялық аурулармен күресу үшін дезинфекциялық, дератизациялық, дезинсекциялық шаралардың маңызы. Дезинфекциялық, дератизациялық, дезинсекциялық мекемелердің және бөлімшелердің емдеу-профилактикалық мекемелермен және ведомствалық қызметтермен өзара байланысы. Бөлімше қызметтерінің көрсеткіштері, бағалау критерийлері, одан әрі жетілдіру жолдары. Қорытынды, ағымды және профилактикалық дезинфекцияны ұйымдастыру және жүргізу. Сапасын бағалау критерийлері. Орталықтандырылған стерилизациялық бөлімдер жұмыстарын ұйымдастыру (ОСБ). Жұқпалы аурулардың алдын алуына ОСБ рөлі мен міндеттері. ОСБ жұмысының сапасы мен тиімділік көрсеткіштері.
5	Эпидемиялық процесс туралы оқылм. Инфекция көзі. Берілу механизмі. Халықтың сезімталдылығы. Инфекциялық аурулардың жіктелуі	Эпидемиялық процесс және инфекция туралы оқылм. Эпидемиялық процестің өздігімен реттелу теориясы. Вирустар мен бактериялардың персистенциясы. Бәсеңдеп дамитын инфекциялар. Инфекциялық аурулардың эволюциясы. Инфекция көзі эпидемиялық процестің пайда болуы және одан әрі дамуына міндетті ықпалы ретінде қарастыру. Берілу механизмі – эпидемиялық процестің пайда болуы және одан әрі дамуына міндетті екінші бөлігі ретінде қарастыру. Халықтың сезімталдылығы – эпидемиялық процестің пайда болуы және одан әрі дамуына міндетті үшінші бөлігі ретінде қарастыру. Инфекциялық аурулардың эпидемиологиялық жіктелу негізіне ұстанған принципі.
6	Табиғи ошақтық трансмиссивті аурулар туралы оқылм	Табиғи ошақтық трансмиссивті аурулар туралы оқылм.
7	Эпидемиологиялық қадағалау. Эпидемиологиялық диагностика. Баяндалатын және аналитикалық эпидемиология негіздері	Эпидемиологиялық қадағалаудың негізгі бағыттары. Антропонозды және зооантропонозды инфекциялардың эпидемиологиялық қадағалау ерекшеліктері. Эпидемиологиялық диагностикаға қажетті ақпараттар. Эпидемиологиялық диагностиканың негізгі кезеңдері. Мақсатты бағытта профилактикалық және эпидемияға қарсы шараларды жоспарлау үшін эпидемиологиялық диагностика қорытындыларын қолдану.

		Баяндалатын және аналитикалық эпидемиология негіздері. Ағымды және ретроспективті эпидемиологиялық талдау. Инфекциялық аурулардың болжамы.
8	Ішек инфекциялардың эпидемиологиясы	Антропоноздар: Іш сүзегі және А мен В паратифтері. Тырысқақ. Эшерихиоздар және шартты-патогенді микроорганизмдер тудырған басқа да жіті ішек аурулары. Дизентерия (шигеллез). А, Е вирустық гепатиттер. Энтеровирусты инфекциялар (полиомиелит, геморрагиялық конъюнктивит және т.б.). Ротавирустық және басқа да вирустық ішек инфекциялар. Ботулизм. Зооантропоноздар: Сальмонеллездер. Пастереллез. Бруцеллез. Лептоспироз. Ішек иерсиниозы. Псевдотуберкулез. Кампилобактериоз. Парагемолитикалық вибриондар тудырған жіті ішек инфекциялары. Листерия.
9	Тыныс алу жолдары инфекцияларының эпидемиологиясы	Дифтерия. Көкжөтел және паракклюш. Пневмококктық инфекция. Скарлатина және басқа да стрептококктық инфекциялар. Стафилококктық инфекциялар. Менингококктық инфекциялар. Алапес. Гемофильдік инфекция. Хламидиоз. Герпестік инфекциялар. Грипп және басқа да ЖРВИ. Жел шешек. Эпидемиялық паротит. Қызамық. Қызылша. Цитомегаловирустық инфекция. Инфекциялық моноклеоз. Пневмоцистоз. Легионеллез. Микоплазмалық инфекция. Туберкулез. Орнитоз. Пневмохламидиоз.
10	Қанды инфекциялардың эпидемиологиясы	Антропоноздар: бөртпелі сүзек, Бриль ауруы. В, С, Д, F, G, TTV вирустық гепатиттер. Сары қызба. ЖИТС. Марсель қызбасы. Қайталамалы бит сүзегі. Зооантропоноздар: Риккетсиоздар. Кенелік қайталамалы сүзегі. Аса қауіпті вирустық геморрагиялық қызбалар, оның ішінде Марбург, Эбола, Ласа, Боливия, аргентина, Қырым қызбалары және т.б. Бүйрек синдромымен білінетін геморрагиялық қызба. Вирустық энцефалиттер. Кенелік көктем-жазғы энцефалиті және басқа да арбовирустық инфекциялар. Жапон энцефалиті. Боррелиоздар. Оба. Туляремия.

3.2 Примерный тематический план и содержание семинаров и практических занятий

№	Тема	Содержание
Гигиена		
1	Актуальные вопросы гигиены. Предмет и задачи гигиены	Изучение и оценка состояния здоровья населения обслуживаемой территории, участка, объекта. Изучение и оценка среды обитания и условий жизнедеятельности населения. Государственный санитарно-эпидемиологический надзор в области коммунальной гигиены, гигиены питания, гигиены труда, гигиены детей и подростков, радиационной гигиены. Гигиеническое обучение и воспитание населения. Профилактика профессиональных заболеваний.
2	Предупредительный санитарный надзор	Законодательные основы предупредительного санитарного надзора. Работа в предпроектном периоде. Выбор участка. Межведомственные комиссии.
3	Составление санитарных условий на проектирование	Составление санитарных условий на проектирование. Рассмотрение ТЭО, ТЭС и пр. Методика рассмотрения и экспертиза генплана, ситуационного плана, АПЛ и др.
4	Гигиенические требования к водоснабжению, канализации. Гигиенические требования к проектированию вентиляции, отопления, освещения	Гигиенические требования к водоснабжению, канализации. Система мер по охране водных объектов. Гигиенические требования к проектированию вентиляции, отопления, освещения.
5	Мероприятия по санитарной охране окружающей среды, организация строительства	Мероприятия по санитарной охране окружающей среды, организация строительства. Государственный санитарный надзор в стадии строительства и ввода в эксплуатацию. ГСН при рассмотрении технологической части проекта.
6	Вредные и опасные производственные факторы. Общие положения	Вредные и опасные производственные факторы. Общие положения (классификация, терминология и т.д.).
7	Физиология труда и лечебно-профилактическое питание	Основы физиологии труда. Пути совершенствования и основы организации трудовых процессов. Рациональное и лечебно-профилактическое питание.

9	Санитарно-гигиенические лабораторные исследования по коммунальной гигиене.
10	Санитарно-гигиенические лабораторные исследования по гигиене питания.
11	Санитарно-гигиенические лабораторные исследования по гигиене детей и подростков.
12	Международные стандарты санитарно-гигиенических лабораторных исследований.
13	Социальная гигиена, организация и управление госсанэпидслужбой.
14	Основы социальной гигиены, организации и управления госсанэпидслужбой.
15	Политика в общественном здоровье и здравоохранении. Стратегия ВОЗ по достижению здоровья в 21 веке.
16	Основные направления реформы отрасли здравоохранения. Государственная программа реформирования и развития здравоохранения.
17	Законодательные основы организации медицинской помощи населению РК. Менеджмент и маркетинг здравоохранения.
18	Основные функции процесса управления: определение миссии организации, планирование, организация, контроль, мотивация, лидерство.
19	Оперативное и стратегическое планирование в здравоохранении.
20	Статистика здоровья населения РК. Статистические показатели деятельности организаций здравоохранения.
21	Бизнес-планирование в здравоохранении.
Эпидемиология	
1	Организация инфекционной службы в Казахстане.
2	Основные клинические синдромы в инфекционных болезнях.
3	Противоэпидемические мероприятия при выявлении инфекционного заболевания.
4	Особо опасные карантинные инфекции.
5	Учение о природной очаговости трансмиссивных болезней.
6	Основы эпидемиологического надзора.
7	Основы описательной и аналитической эпидемиологии.
8	Эпидемиология и профилактика зоонозных инфекций.
9	Эпидемиология и профилактика карантинных инфекций.
10	Эпидемиология и профилактика вирусных и геморрагических инфекций.
11	Эпидемиология и профилактика СПИДа и ВИЧ-инфекции. Обстановка в Казахстане.

11	Тері жамылғы инфекцияларының эпидемиологиясы	Антропоноздар: Мезел. Қышыма. Соз (гонорея). Тілме. Урогениталды хламидиоз және трахома. 1 және 2 типтегі герпестік инфекция. В, С, Д, G вирустық гепатиттер. ЖИТС. Шартты-патогенді микроорганизмдер тудырған жаралы инфекциялар. Зооантропоноздар: құтыру. Сібір жарасы. Сіреспе. Сап. Мелиоидоз. Ауысыл. Содоку. Эризепилоид. Дерматомикоздар (трихофития, микроспория, парша). Терең микоздар. Сапроноздар. Газдық гангрена.
12	Зоонозды инфекциялардың эпидемиологиясы және профилактикасы	Зоонозды инфекциялардың эпидемиологиясы және профилактикасы ерекшеліктері.
13	Инфекциялық аурулардың микробиологиялық диагностикасы	Инфекциялық аурулардың микробиологиялық диагностикасы: бактериологиялық, вирусологиялық, микологиялық, паразитологиялық.
14	Вирустық инфекциялардың эпидемиологиясы	Вирустық инфекциялардың эпидемиологиясы және алдын алу ерекшеліктері.
15	Паразитарлы және саңырауқұлақтық аурулардың эпидемиологиясы	Паразитарлы және саңырауқұлақтық аурулардың эпидемиологиясы және алдын алу ерекшеліктері.
16	1-2 патогенді топтағы микроорганизмдермен жұмыс істеудегі эпидемияға қарсы тәртібі	Қорғаныс киімнің құрамы, мақсатты бағыты және қолдануы. Жұмыс істеудің тіркелу тәртібі (әртүрлі журналдары, құжаттары). 1-2 патогенді топтағы микроорганизмдермен жұмыс істеу тәртібі. Ғылыми зертханалар мен өндірістік бөлімдер жұмысы. Зоологиялық және паразитологиялық істер.
17	Карантинді инфекциялардың эпидемиологиясы және профилактикасы	Карантинді инфекциялардың эпидемиологиясы және профилактикасы ерекшеліктері. Тырысқақ. Тырысқақтың өршуі кезіндегі оперативті эпидемиологияның міндеттері: үлкен қала жағдайында, елдің басқа да тұрғылықты жерлерімен, теміржол және су (кемелер) магистралдарымен, авиа және авто магистралдармен байланысы; шет елдерден тырысқақтың халықаралық әуе жолдары және теміржол арқылы енуіне байланысты дерттің алдын алу кешенді

	шараларын ұйымдастыру; үлкен мекеме коллективі дертке шалдығу; ашық су қоймаларынан (арықтар, каналдар) ауылды жерде немесе қалада су құбырларынан тырысқақтың өршуі. Тырысқақ ошағында жұмысты ұйымдастыру. Тырысқақтың өсуінде жұмылдырылған емдеу мекемелерінде, секциялық және басқа мекемелер қызметінде эпидемияға қарсы тәртіпті сақтауды бақылайтын топтар. Дезинфекция сапасын бақылау. Профилактикалық қызмет. Тұрғындарды медициналық тексеруден өткізу топтары. Инфекция көзін жылдам табу, оқшаулауға бағытталған шаралар. ЖИИ сырқаттанған адамдарды жылдам анықтау және клиникалық-эпидемиологиялық мәліметтері бойынша провизорлы және тырысқаққа арналған ауруханаларға жатқызу. Науқастарды анықтау әдістері. Тырысқақтың өршуімен күресуде провизорлы ауруханаға жатқызудың рөлі. Үй аралық тексерулер. Есеп беру түрлері. Тұрғындардың жаппай бактериологиялық тексеруден өткізу. Тексеруге материал алу пункті, әдістері. Зертханаға материалды жеткізуді ұйымдастыру. Тағамдық және коммуналды санитария топтары. Жергілікті ауылдардың санитарлық тазартуы, шыбынмен күресу. Тамақтану мекемелері мен тағам өнеркәсіптер жұмыстарын бақылау. Санитарлық-ағарту жұмыстары. Жатақханалар, қонақүйлері, базарлар, ауруханалар, өндірістік мекемелер және үй шаруашылықтарында қатаң санитарлық бақылау жүргізу. Іркінді қалдық сулардың бактериологиялық тексеруі, оларды хлорлау. Обсерваторлар. Зертханалық қызмет. Науқастар мен тұрғындар материалын, қоршаған орта объектілерінен материалды тексеретін зертханалар. Транспортты дезинфектанттармен қамтамасыз ету. Әкімшілік-шаруашылық қызмет. Тырысқақ өршуі тоқтаған кейінгі профилактикалық шаралар. Инфекция көзін, реконвалесценттерді бактериологиялық тексеруіне арналған кешенді шаралар. Қауіпті контингентті зертханалық тексеруден өткізу. Берілу механизмдерін жоюға бағытталған шаралар.
--	--

2 Распределение часов дисциплины

Переподготовка по специальности «Гигиена и эпидемиология»

Дисциплина	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Гигиена	216	24	120	72
Санитарно-гигиенические лабораторные исследования	108	12	60	36
Социальная гигиена, организация и управление госсанэпидслужбой	54	12	24	18
Эпидемиология	108	12	60	36
Общее количество часов	486	60	264	162

Повышение квалификации по специальности «Гигиена и эпидемиология»

Тематика	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Актуальные проблемы гигиены и эпидемиологии	108	12	60	36

3 Примерный тематический план и содержание профилирующих дисциплин

3.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема
Гигиена	
1	Актуальные проблемы социальной гигиены и организации здравоохранения.
2	Актуальные проблемы гигиены труда.
3	Актуальные проблемы коммунальной гигиены.
4	Актуальные проблемы гигиены питания.
5	Актуальные проблемы гигиены детей и подростков.
6	Актуальные проблемы гигиены лечебно-профилактических учреждений.
7	Санитарно-гигиенические лабораторные исследования.
8	Санитарно-гигиенические лабораторные исследования по гигиене труда.

- проанализировать и подготовить материал для обсуждения и принятия решений в аппарате акима местной государственной администрации;
- оценить выбранный земельный участок, исходя из конкретной ситуации;
- провести контроль за соблюдением требований действующих законодательных и нормативных документов, при проектировании объекта, при строительстве, реконструкции, изменении профиля и технологии производства, при приемке в эксплуатацию объектов, законченных строительством, при оценке технической документации, при введении новых химических веществ и материалов на объектах народного хозяйства;

владеть навыками:

- работы с нормативно-правовой документацией в области ГСЭН (приказы МЗ РК, КГСЭН) СанПин, методических рекомендаций и т.п.;
- проведения оперативной оценки уровня, структуры и динамики заболеваемости рабочих по классам и отдельным нозологическим формам;
- проведение гигиенической экспертизы производственной вентиляции, освещения, водоснабжения, отопления, канализации и т.д.;
- определения показателей микроклимата: температуры, относительной влажности, подвижности и содержания пыли в воздухе и уровня теплового излучения в производственных помещениях;
- определения уровней вибрации, шума в производственных помещениях;
- оформления сопроводительных документов при взятии проб из различных объектов производственной среды и проведенных измерений;
- проведения мероприятий по повышению гигиенических знаний среди населения (лекции, семинары, беседы);
- составления проекта решения вышестоящих инстанций по санитарным вопросам или предписания руководителю предприятия;
- проведения эпидемиологического обследования очагов инфекционных заболеваний;
- составления плана мероприятий по локализации (ликвидации) эпидемического очага;
- ознакомление с организацией и проведением специфической профилактики инфекционных заболеваний;
- оформления карты эпидемиологического обследования очага инфекционного заболевания, актов обследования, протоколов о нарушении и закрытии объектов;
- проведения оперативного и ретроспективного эпидемиологического анализа заболеваемости.

18	Оба. Қазақстанда обаның табиғи ошақтарындағы эпидемиологиялық қадағалау. Аймақтың эпидемиологиялық-географиялық зерттеуі. Медициналық-географиялық зерттеулердің жалпы түсініктері, мақсаты мен міндеттері. Обаны басқа шет елдерден әкелуін алдын алу және біздің елде эпизооттық аудандарда халық арасында індет таралып кетпеуін қадағалау үшін шаралар бағыты. Табиғи ошақтарда обаның алдын алуы. Өртүрлі табиғи ошақтарда эпидемиологиялық тексеру әдістемелері мен тактикасының негізгі принциптері: кеміргіштердің түрлік құрамын зерттеу, олардың орналасуын және сандық динамикасы, және орнығу типтері; бүргелер түрлерінің массалық құрамын зерттеу, мезгілге байланысты олардың миграциялық белсенділігін, сандық динамикасын, кеміргіштер мен олардың эктопаразиттерін обаға бактериологиялық тексеру жүргізу. Энзооттық аудандарда халықтың денсаулығына тексерулер ұйымдастыру; обамен ауырғандарды жылдам анықтау және оның көбеюін болдырмау мақсатта медициналық мекемелерде қызметкерлерді дайындау түрлері мен әдістері. Аншылық бригадалар, геологиялық партиялар, зерттеу ортаңдары ішінде медициналық тексеруді қамтамасыз ету және т.б. Індетке қарсы отрядтар жұмысын ұйымдастыру. Обамен сырқаттанған адамды анықтаған жағдайда эпидемияға қарсы шаралардың кешенді жоспарын құру. Тұрғындар арасында егулер жүргізу тактикасы. Егуге жіберілетін негізгі контингенттер. Халық арасында санитарлық-ағарту жұмыстарын жүргізу, олардың түрлері мен міндеттері. Табиғи ошақтарда жіті алдын алу және сауықтыру мақсатта тасымалдаушы кеміргіштерді және тасымалдаушы бүргелерді жою. Обаның белсенді эпизоотиясы бар тұрғылықты жерлерде жүргізілетін дератизация мен дезинсекция (қолданысқа көрсеткіштер, дератизация мен дезинсекцияның алдыңғы қатардағы әдістері). Жеке бас профилактика шаралары. Обаның эпидемиологиялық көріністерімен күресу.
----	---

19	Аса қауіпті инфекция тіркелуін анықтау	Қазақстан Республикасында эпидемиологиялық қадағалау жүйесіне еңгізілген аса қауіпті инфекциялар. Дертті анықтау критерийлері.
20	Эпидемиологиядағы статистика	Дерттің және өлімнің интенсивті және экстенсивті көрсеткіштері.

4.3 Тындаушының өзіндік жұмыстар тақырыптарының үлгісі (ТӨЖ)

№	Тақырыбы
Гигиена	
1	МСЭК саласындағы нормативті-құқықтық құжаттарды рәсімдеу (ҚР ДСМ, МСЭКК, бұйрықтары, СанЕжН, әдістемелік ұсыныстар және т.б.).
2	«Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы Кодекс» ҚР Заңын талқылау.
3	Жұмысшы халықтың денсаулық жағдайын бағалауда қолданатын статистикалық есепке алу-есеп беру құжаттардың рөлі. Жұмысшылар, қызметкерлер дерттерінің деңгейін, құрылымын және динамикасын олардың кластары және әр нозологиялық формаларға байланысты оперативті бағалауын жүргізу.
4	Санитарлық мәселелері бойынша мекеме басшылығына кемшіліктерді жөндеу ұсыныстары мен жоғары инстанцияға шешім шығаруға жоба құрастыру.
5	Нақты тамақтану және компьютерлік класта жұмысты бағалау мысалы ретінде біліктілікті бағалау.
6	Балалар сүт өнімдері (БСӨ) өндірістеріне қойылатын талаптардың ерекшеліктері.
7	Тағам өнімдердің гигиеналық сараптамасы. Гигиеналық сараптама жүргізгенде машықтануды және біліктілікті нығайту.
8	Балалар ауруларын талдауын қоса санитарлық статистика жүргізу.
9	Оқу процесі, оқу сабақтары және күн тәртібін ұйымдастырудың гигиеналық талаптары (МДББ, ОМ, интернат, гимназия, лицей және т.б.).
10	Дене шынықтыру тәрбиесінің гигиеналық негіздері.
11	Радиациялық гигиена. Өзекті мәселелері.
12	Гигиеналық тексерулерде, зерттеулерде қолданылатын коммуникативті дағдылар.
13	Санитарлық-гигиеналық зертханада жұмысты ұйымдастыру. Санитарлық-гигиеналық зертханаларда жұмыс барысында қауіпсіздік техникасын қадағалау және еңбекті ұйымдастыру.

Конечные результаты обучения

Слушатель должен

знать:

- демографические показатели и методику расчета статистических показателей и использование их в своей работе;
- гигиеническую эффективность планируемых и проведенных мероприятий;
- современные знания об основных теоретических и практических принципах организации рационального питания здорового и больного человека;
- показатели качества пищевых продуктов;
- причины, условия и факторы риска возникновения и распространения среди населения инфекционных и неинфекционных заболеваний, связанных с пищевыми продуктами и осуществлять их профилактику;
- принципы разработки и организации диетического, лечебно-профилактического питания;
- основы санитарных норм и правил для всех видов предприятий;
- о проведении анализа показателей инфекционной и неинфекционной заболеваемости населения в связи с состоянием факторов окружающей среды;
- планирование и проведение профилактических и противоэпидемических мероприятий в очагах инфекционных заболеваний и на территории природно-очаговых инфекций;
- планирование и проведение профилактических и противоэпидемических мероприятий по предупреждению пандемического распространения инфекционных заболеваний в рамках государственных программ;
- контроль за соблюдением дезинфекционно-стерилизационного режима в лечебно-профилактических учреждениях;
- теоретические, методические и организационные основы эпидемиологического надзора за инфекционными и паразитарными заболеваниями;
- мероприятия по санитарной охране территории государства от заноса и распространения инфекционных заболеваний;

уметь:

- провести анализ санитарно-гигиенического состояния подконтрольных объектов с учетом состояния общей и профессиональной заболеваемости с разработкой санитарно-оздоровительных мероприятий;
- квалификационно расследовать случаи профессиональных заболеваний и отравлений;
- анализировать выполнение санитарно-оздоровительных мероприятий в планах социально-экономического развития, комплексных программах в разрезе предприятия, СП, холдинга и АО;
- владеть методиками разработки и анализа профессиональной заболеваемости с временной утратой трудоспособности;

1 Пояснительная записка

Введение

В экономически развитых странах политика в области охраны здоровья населения все более ориентируется на развитие общественного здравоохранения. Гигиена является обязательным и важным звеном в системе медико-гигиенических наук, обеспечивающих фундаментальные теоретические знания, на базе которых строится вся подготовка будущего специалиста профилактического направления.

Типовая учебная программа по специальности «Гигиена и эпидемиология» предназначена для организаторов санитарно-эпидемиологической службы. Специалисты должны быть готовы адаптироваться к изменяющимся условиям системы и менеджмента здравоохранения на уровне государства и мирового сообщества, продолжать обучение на протяжении всей жизни, вносить вклад в развитие общества.

В программе определены цели изучения материала каждой темы, указаны результаты, которых должны достичь слушатель в соответствии с тем или иным уровнем усвоения знаний.

Цель дисциплины: приобретение и усовершенствование новых теоретических знаний, профессиональных умений и навыков, закрепление ключевых компетенций, а также освоение передового опыта профессиональной деятельности, вопросов современного управления здравоохранением и санитарно-эпидемиологической службой при осуществлении государственного санитарного надзора.

Задачи дисциплины:

- научить слушателей организации и обеспечению санитарно-эпидемиологического благополучия населения;
- научить осуществлять государственный санитарный надзор с целью профилактики заболеваемости населения, связанной с неблагоприятным влиянием производственных факторов;
- научить изучению, оценке и прогнозированию состояния здоровья работающего населения в связи с состоянием производственной среды;
- научить планированию, организации и проведению санитарно-гигиенических, санитарно-технических, санитарно-противоэпидемических и медико-профилактических мероприятий с целью сохранения здоровья работающего населения и оздоровления производственной среды.
- осуществление эпидемиологического надзора за инфекционными, паразитарными и социально значимыми заболеваниями;
- планирование и организация профилактических и противоэпидемических мероприятий в очагах инфекционных заболеваний;
- организация дезинфекционных, дезинсекционных и дератизационных мероприятий;
- проведение оперативного и ретроспективного эпидемиологического анализа заболеваемости;

14	Физика-химиялық зерттеулер жүргізу. Алынған көрсеткіштерді СанЕжН санымен салыстыру.
15	Өндірістік ортаның түрлі нысандарынан сынама алуда және жүргізілген өлшемдерге толтыратын бағытты құжаттарды ресімдеу. Өлшем хаттамалары мен қорытындылар толтыру және ұсыну. Әкімшілік кемшіліктерге құжаттар толтыру.
16	Санитарлық-гигиеналық зерттеулерде қолданатын жаңа әдістер, зертханаларды қазіргі жаңа талаптарына сай құрылғылармен жабдықтау.
17	Тәуліктік және апталық рационда тағамдар калориясын, биологиялық құндылығын анықтау, азық-түліктің және дайын тағамдардың сапасын органолептикалық көрсеткіштер бойынша анықтау.
18	Салауатты өмір сүру салтын қалыптастыру принциптері бойынша істер атқару.
19	Кең таралған және әлеуметтік-маңызды аурулардың әлеуметтік-гигиеналық мәселелері Тұрғындардың әлеуметтік қорғанысы және медициналық сақтандыру.
20	Нарық жағдайында денсаулық сақтау саласын басқару.
21	Денсаулық сақтау саласы мекемелері, санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің лицензия алуы және аккредитациядан өтуі.
22	ЕПМ, СЭС қызметінде жаңа ақпараттық технологияларды қолдану. Денсаулық статистикада халықаралық және дәстүрлі көз-қарасты ұстану.
23	Инфекциялық бақылауды ұйымдастыру.
24	СЭС қызметінде коммуникативті машықтарды нығайту.
Эпидемиология	
1	Дәрігерлік этика мен медициналық деонтология, эпидемиологияның құқықтық аспектілері.
2	Карантиндік және басқа да жұқпалы аурулар сырттан енуінен территорияның санитарлық қорғауын ұйымдастыру.
3	ЕПМ, МДБМ және басқа да мекемелердің санитарлық-эпидемияға қарсы тәртібі. Дезинфекциялық жұмыстар сапасын бақылау.
4	Өзекті госпиталды инфекциялардың эпидемиологиясы.
5	Ретроспективті эпиданализ және эпидемиологиялық талдаудағы статистикалық әдістер.
6	Инфекциялық иммунологияның негіздері.
7	Шартты-патогенді микроорганизмдер тудырған аурулардың микробиологиялық диагноз қоюдың негізгі принциптері.
8	ҚР тіркелген табиғи ошақтық трансмиссивті аурулар.

9	Аса қауіпті инфекциялар кезіндегі манипуляцияларда қорғаныс киімді қолдану.
10	Зоонозды инфекциялар жөнінде санитарлық-ағарту жұмысы.
11	Тырысқақ бойынша ситуациялық есептер.
12	Оба бойынша ситуациялық есептер.
13	Аналитикалық эпидемиология бойынша есептерді шешу.
14	Медициналық құжаттарды ресімдеу.
15	Баяндамалар, конференцияларға презентациялар дайындау.
16	Басқа бөлімшелердің консилиумдарына және консультацияларына қатысу.
17	Кітапханада, ғаламторда жұмыс істеу.

5 Оқу және оқыту әдістері

Дәрістер: шолу, проблемалық.

Семинарлар мен практикалық сабақтар: шағын топтарда жұмыс, жеке және топтық проектерді орындау, дискуссиялар, презентациялар, қайтарымды жауап алу, ғылыми-практикалық конференциялар ұйымдастыруына қатысу.

Тыңдаушының өзіндік жұмысы (ТӨЖ): оқулық, ғылыми әдебиеттермен және бақылау-өлшем заттармен жұмыс жүргізу, презентациялар дайындау, портфолио құрастыру.

6 Клиникалық база

Санитарлық-эпидемиологиялық қызмет басқармасы, мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау департаменті, транспорт, авиажолдарының санитарлық-эпидемиологиялық қызмет басқармаларының еңбек гигиенасы, тағам гигиенасы, коммуналды гигиенасы, балалар мен жасөспірімдер гигиенасы, жалпы ұйымдастыру бөлімдері, эпидемиологиялық бөлімдері, бактериологиялық, вирусологиялық, паразитологиялық, санитарлық-гигиеналық зертханалар, обаға қарсы және карантинді станциялар және т.б.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	54
2. Распределение часов дисциплины	57
3. Примерный тематический план и содержание дисциплин переподготовки . .	57
4. Примерный тематический план и содержание дисциплин повышения квалификации	77
5. Методы обучения и преподавания	93
6. Клиническая база	93
7. Список рекомендуемой литературы	94

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

ПРЕДИСЛОВИЕ

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки.

2 ВВЕДЕНА ВПЕРВЫЕ.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с стандартом дополнительного образования 2009 г. по специальности «Гигиена и эпидемиология».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом и.о. министра здравоохранения РК № 916 от 23 ноября 2010 г.

7 Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі

Орыс тілінде

негізгі:

1. Кучма В.Р. Гигиена детей и подростков: учебник. – М., 2008. – 480 с.
2. Гигиена труда: учебник + CD / под ред. Н.Ф. Измерова, В.Ф. Кириллова. – М., 2008. – 592 с.
3. Гимадеев М.М., Королев А.А., Мазаев В.Т., Шлепнина Т.Г. Коммунальная гигиена: учебник: в 2 ч. – М., 2006. – Ч.1.- 304 с.
4. Ильин Л.И., Кириллов В.Ф., Коренков И.П. Радиационная гигиена: учебник + CD. – М., 2008. – 475 с.
5. Лисицын Ю.П. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. – М., 2007. – 512 с.
6. Общая эпидемиология с основами доказательной медицины. Руководство к практическим занятиям: учебное пособие / под ред. Покровского, Н.И. Брико. – М., 2008. – 400 с.
7. Амиреев С.А. Эпидемиология, – Алматы, 2003.
8. Общая эпидемиология с основами доказательной медицины. Руководство к практическим занятиям: учебное пособие / под ред. В.И. Покровского, Н.И. Брико. – М., 2008. – 400с.
9. Власов В.В. Эпидемиология: учебное пособие. – 2-е изд. – М., 2006. – 464 с.
10. Покровский В.И., Брико Н.И., Данилкин Б.К., Пак С.Г. Инфекционные болезни и эпидемиология: учебник. – 2-е изд. – М. 2008. - 816 с.

қосымша:

1. Брико Н.И. Руководство к практическим занятиям по общей эпидемиологии с основами доказательной медицины: учебное пособие. – М., 2008. – 416 с.
2. Руководство к практическим занятиям по эпидемиологии инфекционных болезней: учебное пособие / под ред. В.И. Покровского, Н.И. Брико. – 2-е изд. перераб.и доп. – М., 2007. – 800 с.
3. Черкасский Б. Л. Руководство по общей эпидемиологии. – М.: Медицина, 2001.
4. Зуев Л.П., Яфаев Р.Х. Эпидемиология, – 2006.
5. Сулейменов Б. М. с соавт. Лептоспироз (методические указания). – Алматы, 2001.
6. Лухнова Л. Ю. с соавт. Профилактика сибирской язвы в Казахстане. – Алматы, 2001.
7. Ричард Дикер. Принципы эпидемиологии. – 1998.
8. Пастереллез (методические рекомендации). – Алма-Ата, 1989.
9. Руководство по листериозу. – Алматы, 1995.
10. Айкимбаев А. М. Чума. – Алма-Ата, 1992.
11. Руководство по клинике, лечению, эпидемиологии, профилактике и лабораторной диагностике пастереллеза. – Алматы, 1993.
12. Айкимбаев М. А. Туляремия в Казахстане. – Алма-Ата, 1982.

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Қазақ тілінде

негізгі:

1. Әміреев С.Ә., Момынов Т.Ә., Черкасский Б.Л., Оспанов К.С. Жұқпалы аурулардың стандарттық анықтамасы және атқарылатын шаралар алгоритмдері. 1Т. – Алматы, 2009.
2. Бигалиева Р.К., Исмаилов Ш.М. Әлеуметтік медицина және денсаулық сақтауды басқару: Оқулық. – Алматы, 2001. - 371 б.

қосымша:

1. Әміреев С.Ә, Темірбеков Ж.Т. Эпидемиология. Т.1. Жалпы эпидемиология. – Алматы: Ғылым, 2000. - 551 б.
2. Нәбенов Қ.Н. Жалпы дезинфекция негіздері. Оқу-әдістемелік құрал. – 2006.
3. Әміреев С.Ә., Жаханов А., Құдайбергелі Қ. Медициналық паразитология. – Алматы: «Кітап» баспасы, 2005. - 422 б.
4. Тоғызбаева К.К. Еңбек гигиенасы бойынша тәжірибелік сабақтардың жетекші құралы: оқу құралы. – Алматы. 2010. - 366 б.
5. Жарылқасын Ж.Ж. Өндірістік токсикология негізі. Оқу-әдістемелік құрал. – Қарағанды: ҚММА баспаханасы. – 2007. - 80 б.
6. Сраубаев Е.Н., Жакенова С.Р., Шинтаева Н.У., Жарылқасын Ж.Ж. Жалпы және жеке еңбек гигиенасы бойынша есептер жинағы. Оқу-әдістемелік құрал. – Қарағанды: ҚММА баспаханасы. – 2007. – 44 б.
7. Бейнетерминалдармен жұмыс істеу кезіндегі еңбек гигиенасы. Оқу әдістемелік құрал / Қ.Қ. Тоғызбаева. – Алматы, 2010. - 85 б.
8. Жеке өнеркәсіп салаларындағы еңбек гигиенасы. Оқу әдістемелік құрал / Тоғызбаева Қ.Қ. – Алматы, 2010. - 28 б.
9. Өндіріс кәсіпорындарының реконструкциясы мен жаңадан құрылыс салыну кезіндегі санитарлық сақтық қадағалау. Оқу әдістемелік құрал / Тоғызбаева Қ.Қ. – Алматы, 2010, - 60 б.
10. Қазақстан Республикасының ірі өнеркәсіп салаларындағы еңбек гигиенасы. Оқу әдістемелік құрал / Тоғызбаева Қ.Қ. – Алматы, 2010. - 36 б.

Специальность:

ГИГИЕНА И ЭПИДЕМИОЛОГИЯ